KINNITATUD
Tervise- ja tööministri
...05.2017 käskkirjaga nr...
„Sihtasutuse Raplamaa Haigla funktsionaalse arengukava I etapi kinnitamine“

SA Raplamaa Haigla funktsionaalse arengukava I etapp

Rapla 2017

Sisukord

Arengukava eesmärk….....2

Sissejuhatus.....2

1. Haigla vastutuspiirkonda iseloomustavad andmed
1.1. Vastutuspiirkonna üldandmed..…….....3
1.2. Vastutuspiirkonna suurus, rahvaarv, vanuseline koosseis, asustustihedus…….....4
1.3. Rahvastikunäitajad……7

2. Rapla maakonna tervishoiusüsteem ja haigestumus
2.1. Tervishoiusüsteem…….……..14
2.2. Haigestumus……15

3. SA Raplamaa Haigla poolt osutatavad tervishoiuteenused ja haigla struktuur
3.1. Haigla eesmärk ja iseloomustus……...…….....19
3.2. Tervishoiuteenuste loetelu…….…...……...20
3.3. Ambulatoorse arstiabi struktuuriüksused...…….....21
3.4. Statsionaarse arstiabi struktuuriüksused…….…….....21
3.5. Kliinilised tugiteenistused ja tugistruktuur……...…….…..22

4. Kliinilise tegevuse põhiindikaatorid ja plaanitav töömaht
4.1. Arstide ambulatoorsed vastuvõtud …….....24
4.2. Iseseisev õendusabi……..29
4.3. Päevaravi / päevakirurgia ravijuhud ……30
4.4. Ravivoodite kasutamine…….....31
4.5. Kirurgiline töö……..36
4.6. Terviseuuringud ja raviprotseduurid……39

5. Tervishoiutöötajate arv ja vajadus haiglas……41

6. Kokkuvõte ...……..43

7. Kirjandus……...45

SA Raplamaa Haigla funktsionaalse arengukava I etapp

Arengukava eesmärk

SA Raplamaa Haigla funktsionaalse arengukava I etapi eesmärk on anda ülevaade haigla vastutuspiirkonnast, maakonna rahvastikunäitajatest ja nende arengutendentsidest, elanike ravivajadusest, haigla poolt osutatavatest tervishoiuteenustest, planeeritavast ambulatoorse ja statsionaarse arstiabi mahust arstlike erialade järgi ning tervishoiutöötajate vajadusest aastani 2030, arvestades demograafilisi muutusi, sellega seotud tervishoiuteenuste vajaduse muutust ning arenguid kliinilises meditsiinis ja riigi tervishoiukorralduses. Ülevaade on alusdokumendiks, et välja töötada haigla reorganiseerimise kava ning hoonetekompleksi laiendamise ja renoveerimise arhitektuurne lahendus koos Rapla esmatasandi tervisekeskuse rajamisega.
Haigla funktsionaalse arengukava I etapi koostamisel juhinduti sotsiaalministri 31.12.2001 määrusest nr 166 „Nõuded haigla funktsionaalsele arengukavale ja ehitusprojekti meditsiinitehnoloogia osale ning haigla funktsionaalse arengukava kinnitamise kord“, sotsiaalministri 02.04.2003 määrusega nr 105 „Haiglavõrgu arengukava“ kehtestatust ja Vabariigi Valitsuse 21.08.2014 istungil heaks kiidetud „Eesti tervishoiu arengusuundadest aastani 2020“.

Sissejuhatus

Vabariigi Valitsus andis 15.01.2015 istungil volitused sihtasutuste Põhja-Eesti Regionaalhaigla, Läänemaa Haigla ja Rapla Maakonnahaigla baasil uute sihtasutuste asutamiseks. Rapla Omavalitsuste Liit ja Põhja-Eesti Regionaalhaigla asutasid uue sihtasutuse SA Raplamaa Haigla 26.02.2015.
Uue sihtasutuse loomisega tagatakse Rapla maakonna elanikele kvaliteetse eriarstiabi teenuse parem kättesaadavus ja ohutus, luuakse võimalused haigla jätkusuutlikuks arenguks, ratsionaalseks ressursikasutuseks ning vajadusel patsientide kiireks täiendavaks diagnostikaks ja raviks Põhja-Eesti Regionaalhaiglas.
Pärast asutamist sai haigla nõukogu esimeheks Põhja-Eesti Regionaalhaigla tollane juhatuse esimees hr Tõnis Allik, haigla juhatajana jätkas dr Aivar Tooming.
2016. aastal toimunud juhtkonnavahetuse järgselt on SA Raplamaa Haigla nõukogu esimees Põhja-Eesti Regionaalhaigla juhatuse esimees hr Agris Peedu ja SA Raplamaa Haigla juhataja dr Kaire Aadamsoo.

SA Raplamaa Haigla ülesandeks on ajaliselt ja geograafiliselt võimalikult hästi kättesaadava kvaliteetse ja ohutu eriarstiabi osutamine Rapla maakonna elanikele, kasutades efektiivseid tõenduspõhiseid ja ohutuid ravimeetodeid ning haigla jätkusuutliku arengu kindlustamine tervishoiuressursside optimaalse rakendamise teel.

Vastavalt sotsiaalministri 19.08.2004 määrusele nr 103 „Haigla liikide nõuded“ osutab haigla üldhaiglale kohustuslikel ja lubatud erialadel ambulatoorset, sh päevaravi ja statsionaarset eriarstiabi ning iseseisvat statsionaarset õendusabi.

Arengukava koostamisel on arvestatud maakondliku vastutusega haigla üha tiheneva koostoimimisega esmatasandi arstiabiasutustega. Koostoimimise eesmärgiks on kaasaegne, regionaalselt kättesaadav, kvaliteetne, jätkusuutlik ja optimaalne tervishoiu esmatasandi- ja aktiivravivõrk tervishoiuteenuste osutamiseks maakonna elanike tööhõives püsimise ja hõivesse naasmise suurendamise nimel.

Tervisekeskuse ideekontseptsiooni kujundajaks on SA Raplamaa Haigla koostöös Põhja-Eesti Regionaalhaigla, Rapla Esmatasandi Tervisekeskuse tulevaste teenusepakkujate ning puutumuses olevate omavalitsustega.

1. Haigla vastutuspiirkonda iseloomustavad andmed

1.1. Vastutuspiirkonna üldandmed

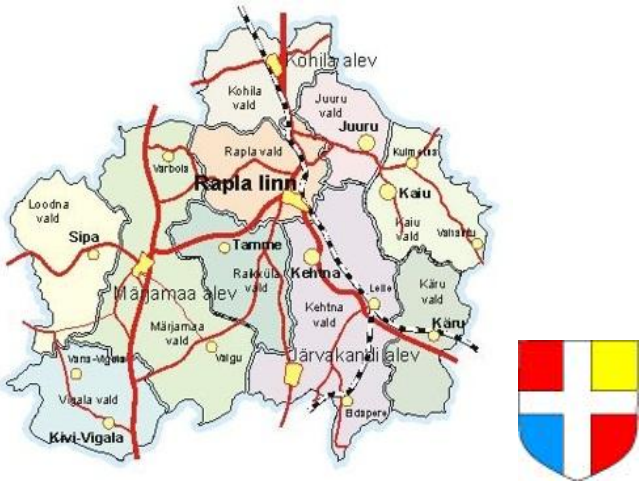

Allikas: Google kaardid

Joonis 1. Rapla maakonna kaart ja vapp

Rapla maakond asub Põhja- ja Kesk-Eestis. Raplamaa naabrid on Harju, Järva, Pärnu ja Lääne maakond.
Rapla maakonnas on 10 kohalikku omavalitsust, mille elanike arv on väga erinev. 01.01.2016 seisuga elas Käru vallas 609 inimesest, Rapla vallas 9170 inimest. Vallakeskused jäävad enamasti kuni 30 km raadiusesse maakonnakeskusest.
Rapla maakonnas on 1 linn, 3 alevit, 13 alevikku ja 264 küla. Maakonnakeskuseks on vallasisene linn Rapla, mis asub Tallinnast 48 km, Tartust 157 km, Pärnust 87 km, Paidest 64 km ja Jõhvist 212 km kaugusel.
Maakonna olulisimad maanteed on: Tallinn−Pärnu−Ikla (Via Baltica), Tallinn−Rapla−Türi, Rapla−Märjamaa, Märjamaa−Koluvere, Rapla−Järvakandi−Kergu ja Kose−Purila.
Via Baltica on sotsiaal- ja majandusruumi oluline telg, mis ühendab Eesti ühelt poolt Läti, Leedu ja Poola kaudu Kesk- ja Lääne-Euroopaga, teiselt poolt Põhja-Euroopaga, eelkõige Soome ja Rootsiga. Raudteeühendus on Raplal Tallinna, Pärnu ja Viljandiga.
Heal asendil pealinna ja suurte teetrasside suhtes on soodne mõju maakonna arengule. Looduskaunis ja suhteliselt rahulik elukeskkond meelitab tänapäeval suure linna kärast tüdinud pealinlasi siia oma kodu rajama.

„Raplamaa juhtivad majandusharud on põllumajandus ja sellega seotud väiketööstus ja teenindus. Maakonna majanduse tugevus on väikeste ettevõtete rohkus ja mitmekesisus: metsa- ja puidufirmad, väikesed mööblitootjad, metalli- ja autotöökojad, õmblus-, käsitöö-, turismi-, haljastus-, kinnisvaravahendusteenuse osutajad jne. Püsima on jäänud omal ajal

esimese rahvusvahelise ettevõttena rajatud värvide-lakkide tootja ES Sadolin AS Rapla linnas. Pikkade aastate jooksul on Raplamaa tööstuse üks tuntumaid ettevõtteid olnud Järvakandi klaasitehas. Tänapäeval toodetakse Järvakandi Klaas AS tehastes pudeleid. Raplamaa tuntumad firmad on vannitoamööbli tootja Balteco Mööbel AS, põllumajandusettevõte Raikküla Farmer, pärmitootja Salutaguse Pärmitehas AS, hakkepuidu tootja ja metsamaterjali müüja United Loggers OÜ ning kütusemüüja Hepa OÜ. Ettevõtluses on elujõulisemad keskused, maakonna äärealadel on nii ettevõtjate kui ka tegevusalade arv väike, piirdudes vaid avalike teenuste ja üksikute äriühingutega.

Raplamaa suurim väärtus on siin elavad ja tegutsevad inimesed ja nende loomepotentsiaal. Rapla maakonda iseloomustab **loomemajandusega tegelemist soosiv ja kultuuriloomet stimuleeriv keskkond.** Raplamaale on iseloomulik, lähtuvalt tema kirjust ajaloost, **keskmisest suurem kultuuriline mitmekesisus**, siin on segunenud maa- ja linnakultuur, pärimuskultuur – igast kihelkonnakandist midagi. Maakonna haridusasutustes õpetatakse süsteemselt kohapärimust ja kodulugu. Raplamaal on kaunid kodud ja tugevad pered.

Raplamaa inimeste seas on kodukoht alati hinnas olnud. Püsimine ja paigatruudus, iseolemine ja mässamine selle takistajate vastu on meie inimestel veres. Sellist püsimist iseloomustavad põliskodud ja rikkalik pärandkultuur, nii suuline kui ka kirjalik," on kirjutatud Raplamaa kodulehel.

Raplamaa erinevate valdkondade arengustrateegia kavandamisel, sh maakonnahaigla arengukava koostamisel, **saab arvestada järgmiste arengueeldustega**:

• Raplamaa elanikkond võrreldes ida- ja läänepoolsete naabritega on suhteliselt püsiv ja küllalt kõrge regionaalse kindlustundega (turvaline elukeskkond).

• Maakonnas paiknevad viljakad põllumaad, intensiivne põllumaade kasutus ja pikaajalised tootmiskogemused võimaldavad põllumajandustootmisel konkurentsieelist võrreldes paljude teiste Eesti piirkondadega.

• Arvestatav agrotööstuslik ja puhkemajanduslik potentsiaal pealinnaregiooni varustamisel kohalikel ressurssidel baseeruva toodangu ja rekreatsiooniteenustega.

• Asend riigi keskel pealinnaregioonis võimaldab kõikide teiste regioonide ja keskuste suhteliselt hõlpsat ning kiiret kättesaadavust töö ja kodu vahel liiklemisel, kaupade transpordil ja teenustega varustamisel.

• Mitmekesiste oskustega, märgatavalt kasvanud mobiilsusega tööjõud.

• Maakonnas on hästi välja arendatud sotsiaalne infrastruktuur.

• Kohalike omavalitsuste vahel on tihe koostöö.

• Kommunikatsioonide areng ja Tallinna lähedus tõstavad maakonna atraktiivsust eriti väärtusliku elukohana, aga ka investeerimiskohana.

• Kaasajastatavad mitmekesised ühendused Tallinna, Pärnu ja Kesk-Eesti linnadega soodustavad regiooni tähtsuse kasvu.

• Looduskaunid maastikud ja puhas keskkond on heaks eelduseks talu-, kultuuri-, äri- ja muude turismiliikide arengule.

1.2. Vastutuspiirkonna suurus, rahvaarv, vanuseline koosseis, asustustihedus

Rapla maakonna **pindala** on 2979,7 km$^{2.}$. See on suuruselt 7. maakond Eestis ja moodustab 6,8% riigi territooriumist.

Seisuga 01.01.2016 oli Raplamaa **rahvaarv** 34 148 *(tabel 1, joonis 2).* Siin elab 2,6% Eesti elanikest ja rahvaarvult on maakond 7. kohal riigis.

Kolmanda taseme haridus on 6617 elanikul (19,3%-l elanikest).

Eestlaste osatähtsus maakonnas on 94,3% ja on riigi keskmisest oluliselt kõrgem (Eestis 68,8%), linnarahvastiku osatähtsus 66,5% (vaid Rapla linna elanikud) on riigi keskmisest madalam (Eestis 68,4%) (Statistikaameti 2015. aasta andmed).

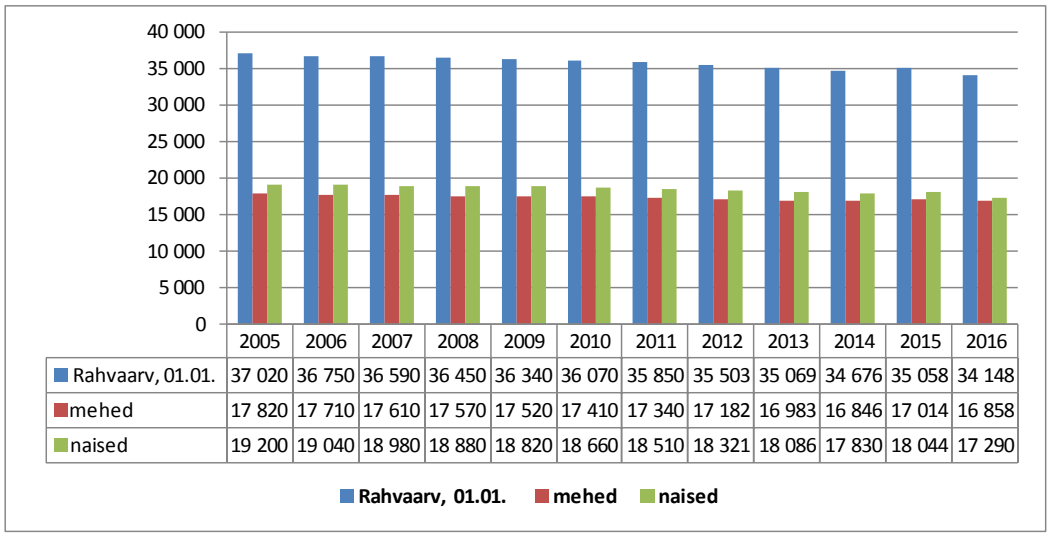

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Rahvaarv, 01.01.	37 020	36 750	36 590	36 450	36 340	36 070	35 850	35 503	35 069	34 676	35 058	34 148
mehed	17 820	17 710	17 610	17 570	17 520	17 410	17 340	17 182	16 983	16 846	17 014	16 858
naised	19 200	19 040	18 980	18 880	18 820	18 660	18 510	18 321	18 086	17 830	18 044	17 290

Allikas: Statistikaameti andmebaas

Joonis 2. Rapla maakonna rahvaarv seisuga 01.01.

Eesti on väheneva rahvaarvuga riik ja nii on viimase 10 aastaga ka Raplamaa elanike arv vähenenud 2602 inimese võrra (7,1%), sh elanike arv vanuses 0−14 a on vähenenud 697 võrra (11,3%) ja vanuses 15−64 a on 2 334 inimese võrra (9,5%). Vanuserühmas 65 aastat ja vanemad on elanike arv samas ajavahemikus suurenenud 909 võrra (16,5%). Rapla maakonna elanike soovanuskoosseis seisuga 01.01.2016 on toodud *tabelis 1*.

Tabel 1. Rapla maakonna elanike soovanuskoosseis, 01.01.2016

Sugu	Vanuse-rühmad kokku	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85 ja vane-mad
Mehed	16 858	850	1049	909	924	1190	1360	1194	1227	1274	1241	1158	1190	984	846	653	416	232	161
naised	17 290	844	1023	798	824	972	988	1011	976	1082	1148	1175	1161	1177	1131	887	881	631	581
Kokku	34 148	1694	2072	1707	1748	2162	2348	2205	2203	2356	2389	2333	2351	2161	1977	1540	1297	863	742

Allikas: Statistikaameti andmebaas

01.01.2016 moodustasid lapsed vanuses 0−14 aastat 16,0% Rapla maakonna elanikest (Eestis 16,1%), tööealised vanuses 15−64 aastat 65,2% (Eestis 64,9%) ja vanuserühm 65 aastat ja vanemad 18,8% (Eestis 19%). *(Joonis 3.)* Laste ja vanurite suhe on Raplamaal langenud väärtuseni 0,85 (Eestis 0,87).

Elanikkonna vananemisega seoses suureneb kroonilisi haigusi põdejate hulk. Terviseuuringute järgi piirab haigus ligi 90% eakate igapäevategevusi.

Rahva vananemine on Eesti tervishoiu ja sealhulgas ka Raplamaa tervishoiuasutuste üks väljakutseid. Selleks valmisolek eeldab eakatele inimestele suunatud tervishoiuteenuste suuremat mahtu, paremat ja kodulähedasemat kättesaadavust.

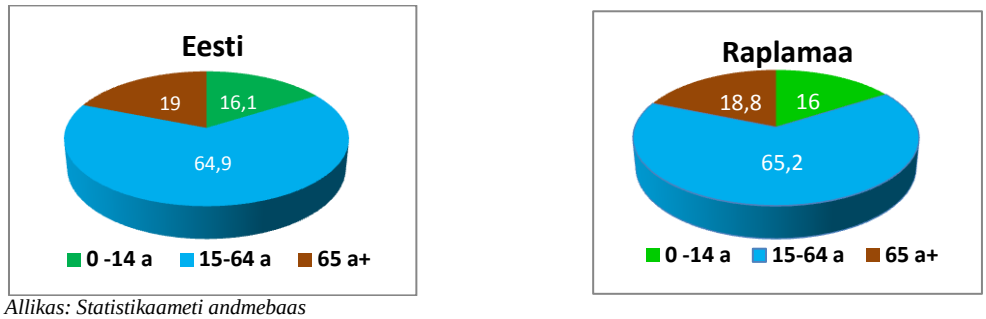

Allikas: Statistikaameti andmebaas

Joonis 3. Eesti ja Rapla maakonna elanike vanuseline koosseis, 01.01.2016

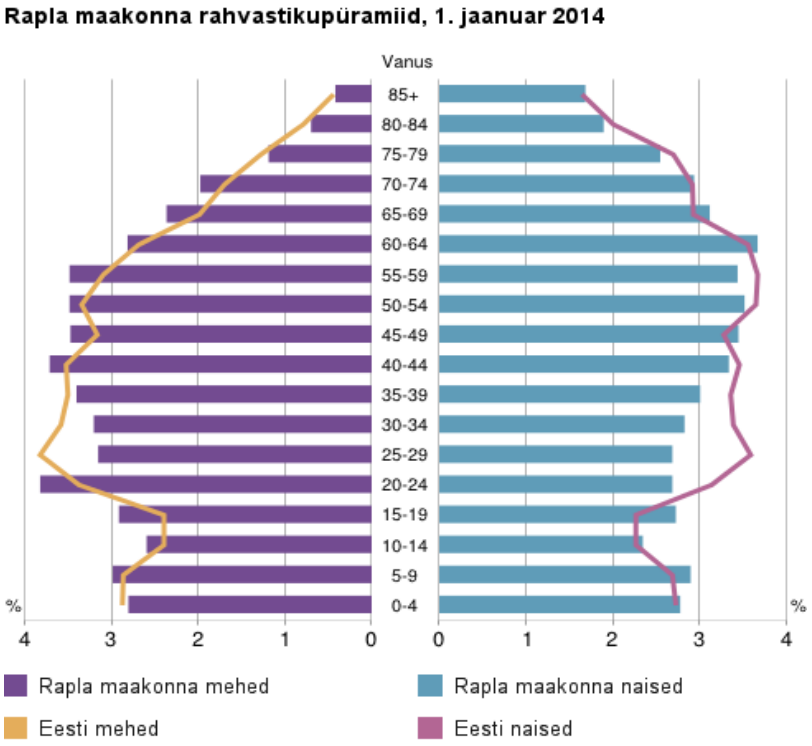

Allikas: Statistikaamet

Joonis 4. Rapla maakonna rahvastikupüramiid, 01.01.2014

Võrreldes Rapla **maakonna rahvastikupüramiidi** *(joonis 4)* Eesti rahvastikupüramiidiga võib öelda, et suurem sarnasus on laste- ja pensioniealiste osas, kuid tööealiste osas, eriti meeste osas vanuses 25−39 ja naiste osas vanuses 20−39, on Raplamaal inimesi vähem. Torkab silma naiste arvust suurem meeste arv vanuserühmas 20−24. Rõõmustab 5−9-aastaste laste ja 15−19-aastaste noorte suurem arv võrreldes kogu Eesti andmetega, kuid tööealine elanikkond praegusega võrreldes tulevikus kahjuks väheneb. Suureks probleemiks maakonnas on suhteliselt kõrge 15−24-aastaste noorte lahkumine oma kodupiirkonnast, enamasti hariduse omandamiseks. Kogu maakonnas vähenes aastatel 2009−2013 noorte arv 955 võrra, s.o 15,6%.

Asustustiheduse poolest on Raplamaa üks hõredamini asustatud piirkondi Eestis ja see näitaja on langenud koos rahvaarvu vähenemisega
2016. aastal elas Raplamaa ühel km^2-l vaid 11,5 elanikku (Eestis 30,3) ning väiksem on vastav näitaja vaid Lääne-, Saare- ja Hiiumaal. Positiivne on, et **siinne hõre asustustihedus**

loob kvaliteetsete elukohtade külluse. Raplamaa on ka väga roheline maakond, metsad katavad 158 000 ha, 53,2% (Eestis 50,3%) ja sood 18,3% maakonna pindalast (Eestis 5,9%).

1.3. Rahvastikunäitajad

Aastatel 1990 ja 2010 oli **loomulik iive** Raplamaal positiivne, kuid **elussündide arv** on langemas. Aastatel 2011–2015 on elussündide arv jäänud surmajuhtude arvule alla ja loomulik iive on olnud negatiivne. *(Joonis 5.)*

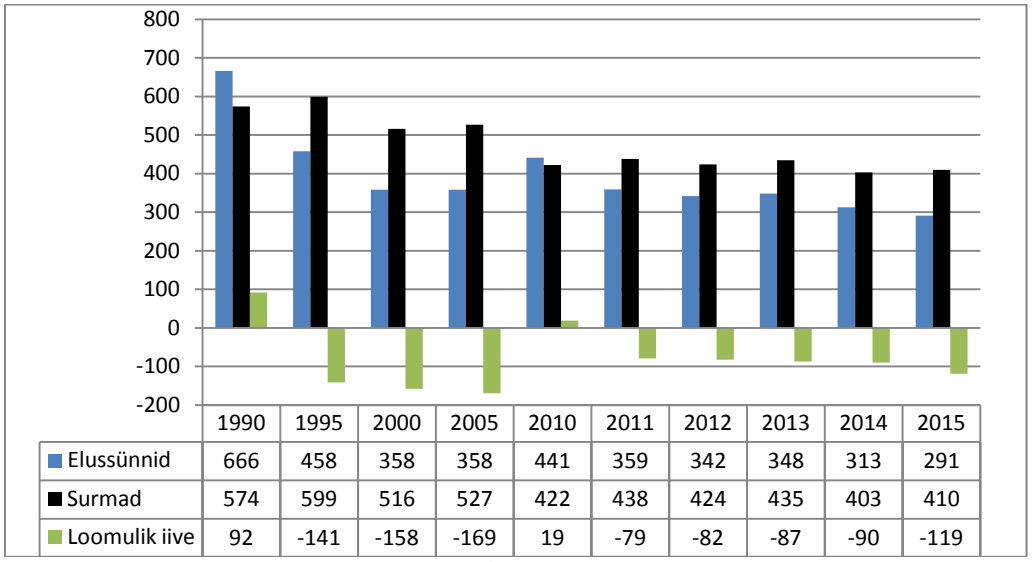

	1990	1995	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Elussünnid	666	458	358	358	441	359	342	348	313	291
Surmad	574	599	516	527	422	438	424	435	403	410
Loomulik iive	92	-141	-158	-169	19	-79	-82	-87	-90	-119

Allikas: Tervise Arengu Instituudi andmebaas, Surma põhjuste register

Joonis 5. Rahvastikusündmused Rapla maakonnas, 1990–2015

Negatiivsena peab märkima, et erinevalt Eesti tõusvatest sündimuskordajatest on sündimuse üldkordaja 1000 elaniku kohta Raplamaal langemas ja oli 2015. aastal 7,99 (2010. aastal 11,41), summaarne sündimuskordaja langes 1,42-ni (2013. aastal 1,7). *(Joonis 6.)*

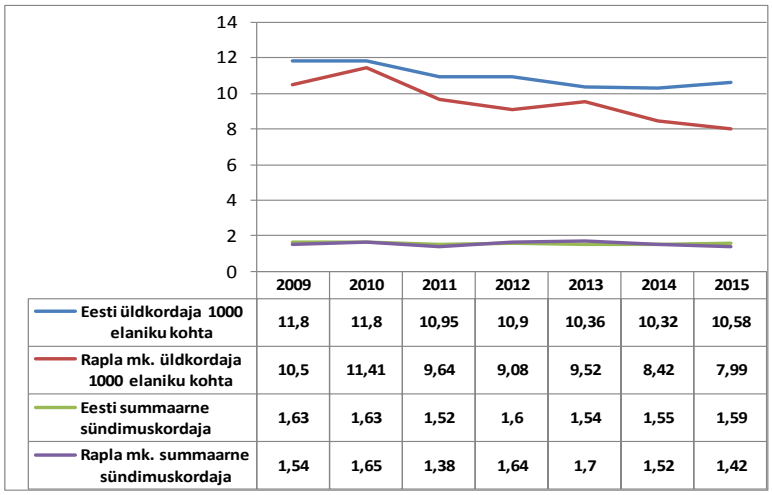

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Eesti üldkordaja 1000 elaniku kohta	11,8	11,8	10,95	10,9	10,36	10,32	10,58
Rapla mk. üldkordaja 1000 elaniku kohta	10,5	11,41	9,64	9,08	9,52	8,42	7,99
Eesti summaarne sündimuskordaja	1,63	1,63	1,52	1,6	1,54	1,55	1,59
Rapla mk. summaarne sündimuskordaja	1,54	1,65	1,38	1,64	1,7	1,52	1,42

Allikas: Tervise Arengu Instituut, Tervisestatistika ja terviseuuringute andmebaas

Joonis 6. Sündimuskordajad Eestis ja Rapla maakonnas, 2009–2015

2015. aastal olid Raplamaa sünnitajad Eesti keskmisest nooremad. 29-aastaseid või nooremaid sünnitajaid oli Raplamaal 53,1%, Eestis tervikuna 50,8%.

2015. aastal maakonnas sündinutest enamus olid pere esimesed või teised lapsed: 104 pere 1. lapsed (35,7%), 107 pere 2. lapsed (36,8%), 3. laps sündis 51 juhul (17,5%), 4. laps 16 juhul (5,5%), 5.−8. lapsi oli kokku 13 (4,5%).

Rõõmustav rahvastikusündmus Rapla maakonnas on kõigi **abordi**liikide koguarvu langus 228-lt 143-ni ja legaalselt indutseeritud abortide arvu langus 162-lt abordilt 104-ni ajavahemikus 2010−2015 ning 2015. aasta Eesti keskmisega võrreldes madalam summaarne abortiivsuskordaja (Eestis 0,79) ja madalam abortiivsuskordaja 1000 fertiilses eas naise kohta (Eestis 22,76). *(Tabel 2.)*

Tabel 2. Abortide arv ja abortiivsusnäitajad 2010−2015, Rapla maakond

Indikaator		2010	2011	2012	2013	2014	2015
Kõik abordid	Abortide arv	228	193	206	172	150	143
	Abordimäär 100 elussünni kohta	54,55	54,67	65,4	51,81	51,55	52,19
	Summaarne abortiivsuskordaja	0,93	0,79	1,04	0,86	0,78	0,74
	Abortiivsuskordaja 1000 fertiilses eas naise kohta	25,56	21,76	28,08	23,59	21,18	20,43
Legaalselt indutseeritud abordid	Abortide arv	162	126	146	112	102	104
	Abordimäär 100 elussünni kohta	38,76	35,69	46,35	33,73	35,05	37,96
	Summaarne abortiivsuskordaja	0,65	0,51	0,74	0,56	0,53	0,55
	Abortiivsuskordaja 1000 fertiilses eas naise kohta	18,16	14,2	19,9	15,36	14,4	14,86

Allikas: Tervise Arengu Instituut, Raseduskatkestusandmekogu

Meeste ja naiste **oodatav eluiga sünnimomendil** koos vaadatuna on ajavahemikus 2008/2009−2014/2015 tõusnud Rapla maakonnas 77,62 eluaastani (2,99 aasta võrra), sh meestel 72,23 eluaastani (2,41 aasta võrra) ja naistel 83,15 eluaastani (3,67 aasta võrra). Raplamaa meeste oodatav eluiga sünnimomendil oli 2014/2015 andmetel 0,85 aasta võrra lühem 2015. aasta Eesti meeste keskmisest ja Raplamaa naiste oodatav eluiga sünnimomendil oli samal ajaperioodil 1,9 aasta võrra pikem Eesti naiste keskmisest. Rahvatervise seisukohast on meeste ja naiste oodatava eluea vahe sünnimomendil ohu ja suure ebavõrdsuse näitajaks. Raplamaal oli aastatel 2014/2015 meeste ja naiste oodatava eluea vahe 10,92 aastat. *(Joonis 7.)*

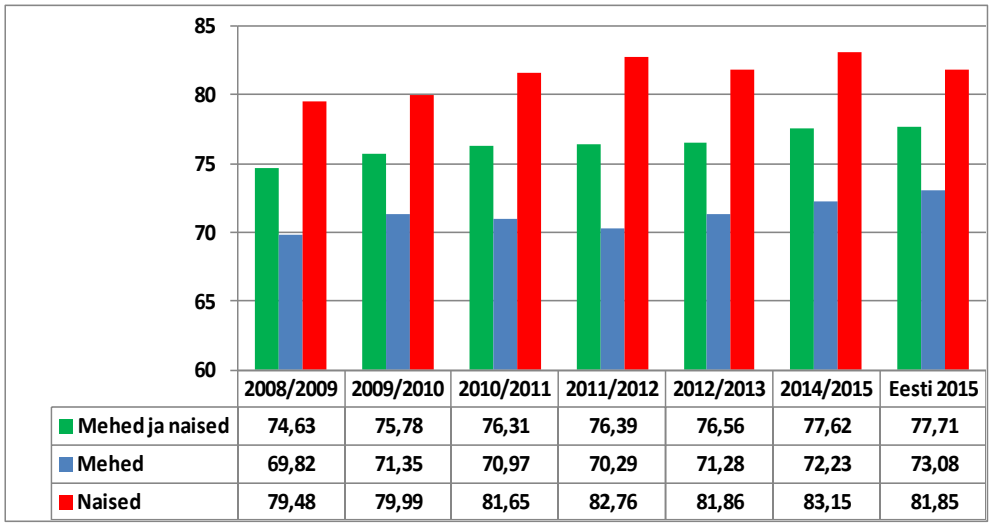

Allikas: Statistikaameti andmebaas

Joonis 7. Oodatav eluiga sünnimomendil, Rapla maakond 2008/2009−2004/2015, Eesti 2015

Oodatava eluea pikenemist loetakse positiivseks trendiks, aga kui keskmine eluiga pikeneb, siis on paratamatu, et suureneb ka eakamate inimeste (65-aastaste ja vanemate) arv ning eluea kasvuga seoses langeb veelgi laste ja eakate suhe, kogukond vananeb. Rahvastiku tervise arengukava 2009−2020 seab küll eesmärgiks tervena elatud eluea pikendamise, kuid see toimub koos eluea kasvuga ja **vajadus arstiabi järele kasvab** nii Eestis kui Raplamaal.
Kuna Eesti on üks kiiremini vananeva rahvastikuga riike Euroopas, suureneb seetõttu surve tervishoiu- ja sotsiaalkuludele ning negatiivne mõju tööjõuturule. Tervise paranemisest tulenev eluea kasv on oluline ressurss tööturul tekkiva tööealise elanikkonna vähenemisest tekkiva võimaliku lünga tasandamiseks ning tervishoiu- ja hoolekandekulude vähendamiseks.

Aastatel 2014/2015 oli Raplamaal vanuses 0 aastat **tervena elada** jäänud aastate arv meestel 57,09 aastat (Eesti meestel 53,32) ja naistel 59,6 aastat (Eesti naistel 56,55). *(Tervise Arengu Instituudi andmed).*

Surmajuhtude arv Rapla maakonnas on aastatel 1995−2015 langenud 599-lt 410-ni. *(Joonis 5.)*
Juhtivad surmapõhjused Raplamaal on 2015. aastal esimest korda paljude aastate vältel erinevad kui Eestis tervikuna ja need on:
1. vereringeelundite haigused,
2. pahaloomulised kasvajad,
3. hingamiselundite haigused,
4. seedeelundite haigused,
5. vigastused, mürgistused ja teatavad muud välispõhjuste toime tagajärjed. (Eestis 3. kohal.)
Standarditud suremuskordaja 100 000 elaniku kohta oli 2015. aastal Rapla maakonnas kokku 723,1 (Eestis 694,1), sh meestel 984,4 (Eestis 997,2) ja naistel 526,3 (Eestis 489,8) *(tabel 3).*

Positiivsena tuleb märkida, et vigastused ja mürgistused surmapõhjusena on Raplamaal langeva tendentsiga ja 2015. aastal registreeriti vaid 15 vigastusest põhjustatud surmajuhtu. 2015. aastal on nad langenud surmapõhjusena 5. kohale.

Tabel 3. Juhtivad surmapõhjused, standarditud suremuskordaja 100 000 elaniku kohta

Sugu/Surmapõhjus	Eesti kokku						Rapla maakond					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Mehed ja naised												
Kõik põhjused	793,5	753,4	748,1	720,6	714,2	694,1	765,2	809,3	757,4	762,6	701,7	723,1
Pahaloomulised kasvajad	182,7	183,8	182,7	179,0	184,2	183,4	164,1	205,2	186,7	205,3	197,7	201,4
Vereringeelundite haigused	405,3	366,0	360,6	349,7	338,8	323,1	404,6	352,8	346,3	369,4	303,6	321,2
Vigastused, mürgistused	76,5	77,9	80,2	67,9	65,5	60,7	61,9	103,8	84,0	58,0	64,0	35,8
Mehed												
Kõik põhjused	1 169,2	1 105,6	1 104,4	1 039,4	1 045,5	997,2	1 105,2	1 181,8	1 194,5	1 120,4	1164,6	948,4
Pahaloomulised kasvajad	284,6	276,2	277,4	272,3	276,8	277,5	235,1	330,9	294,7	290,9	330,7	320,8
Vereringeelundite haigused	560,7	502,9	501,7	462,3	463,5	428,8	599,9	451,5	509,4	518,4	495,1	355,2
Vigastused, mürgistused	132,5	134,5	139,5	115,8	113,0	102,7	99,8	194,8	158,7	100,1	124,4	67,3
Naised												
Kõik põhjused	554,3	522,8	512,8	510,2	496,0	489,8	534,2	528,5	464,0	528,6	411,5	526,3
Pahaloomulised kasvajad	128,3	134,4	132,7	129,1	134,8	131,3	122,5	137,0	127,6	156,2	115,6	117,2
Vereringeelundite haigused	309,4	277,4	269,5	272,5	256,6	249,7	284,3	281,4	243,4	271,9	205,2	262,9
Vigastused, mürgistused	28,8	28,4	28,5	26,9	24,5	24,4	21,3	20,1	20,3	21,3	4,6	6,6

Allikas: Tervise Arengu Instituut, Surma põhjuste register

Rahvaarv nii Eestis kui ka Raplamaal väheneb, kuid Raplamaal annab rahvaarvu languse vähenemiseks lootust see, Rapla maakonnast väljaränne on küll suurenenud, kuid ka **sisseränne on suurenenud**, olles viimase 6 aasta suurim, ja on andnud **rändesaldo miinuse vähenemise** võrreldes aastatega 2010−2013. *(Joonis 8.)*

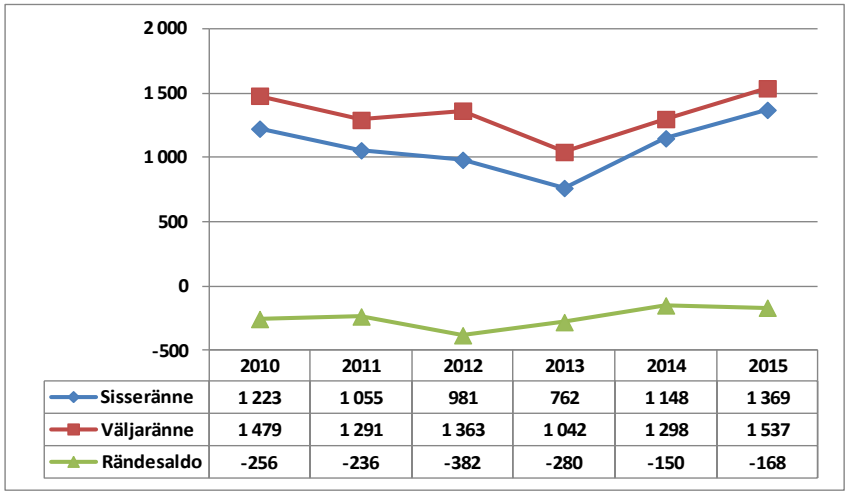

Allikas: Statistikaameti andmebaas

Joonis 8. Ränne Rapla maakonnas, 2010−2015

Statistikaameti **rahvastikuprognoosi** järgi on aastaks **2030 Raplamaa elanike arv 32 275** (5,5% vähem kui 2016. aastal). Võrreldes seisuga 01.01.2016 on prognoositud vähenemine 1873 elaniku võrra. *(Joonis 9.)*
Rapla maakonna rahvaarv on kahjuks vähenenud Statistikaameti prognoosist kiiremini ja oli seisuga 01.01.2016 väiksem, kui varem 2018. aastaks prognoositud tase.

Tabel 4. Rapla maakonna rahvastikuprognoos seisuga 01.01. aastateks 2020, 2025, 2030

Aasta	Vanuse-rühmad kokku	0	1-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85 ja vane-mad
2020	34 182	305	1241	1773	2027	1751	1716	2141	2018	2013	2186	2375	2358	2425	2394	2124	1837	1413	1095	990
2025	33 248	289	1181	1531	1747	1978	1602	1639	2087	1976	1972	2136	2333	2340	2339	2252	1941	1589	1102	1214
2030	32 275	276	1122	1455	1510	1702	1833	1536	1600	2046	1942	1933	2105	2319	2268	2213	2070	1698	1270	1377

Allikas: Statistikaameti andmebaas

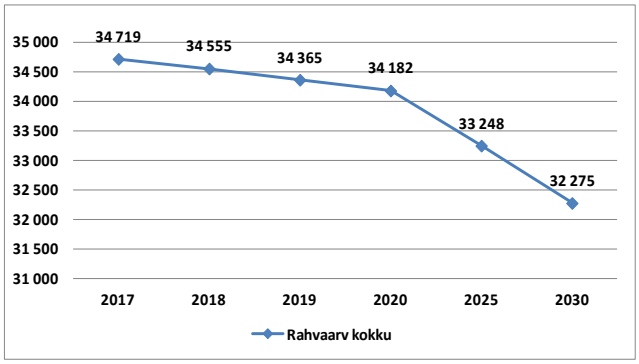

Allikas: Statistikaameti andmebaas

Joonis 9. Rapla maakonna rahvaarvu prognoos, 2017−2030

Samal ajal kui elanike arv vanuserühmas 65 aastat ja enam suureneb 2209 võrra, on nooremates vanuserühmades kokku oodata elanike arvu vähenemist 4082 võrra. Prognoosist tuleneb, et aastaks 2030 väheneb kõige enam 20−34 aastaste elanike ning kuni

4-aastaste laste arv, oluliselt väheneb ka vanemate laste ja noorukite arv.
Statistikaameti prognoosi kohaselt langeb tööealiste (15−64-aastaste) osakaal rahvastikust 2016. aasta 65,2%-lt 2030. aastaks 59,8%-ni. *(Tabel 4., Joonis 10.)*

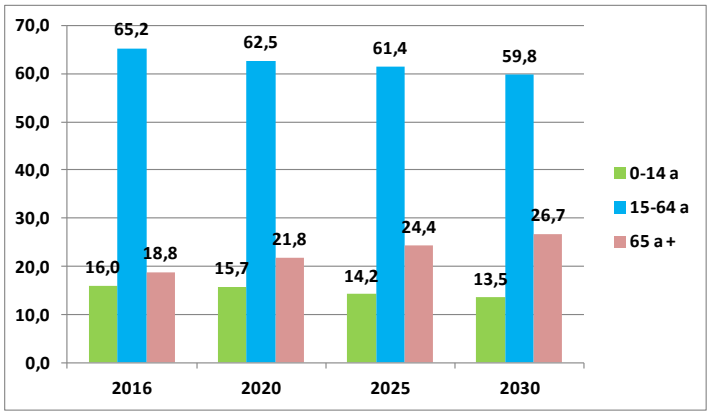

Allikas: Statistikaameti andmebaas

Joonis 10. Rahvastiku vanusjaotus 01.01.2016, prognoos aastateks 2020−2030

Prognoositav laste ja vanurite suhe langeb aastaks 2030 väärtuseni 0,51**. Elanikkonna vananemisega seoses tuleb järjest enam arvestada vanema generatsiooni mitmete krooniliste haigustega ja raviteenuse vajaduse kasvuga.**
Vastavalt **rahvastikuprognoosile aastani 2040** kasvab rahvastik vaid Tartu- ja Harjumaal. Kõige väiksem on prognoositud rahvaarvu langus Raplamaal (miinus 15%), samal ajal kui Järva- ja Hiiumaal on oodata rahvaarvu vähenemist enam kui 30%. *(Joonis 11.)*

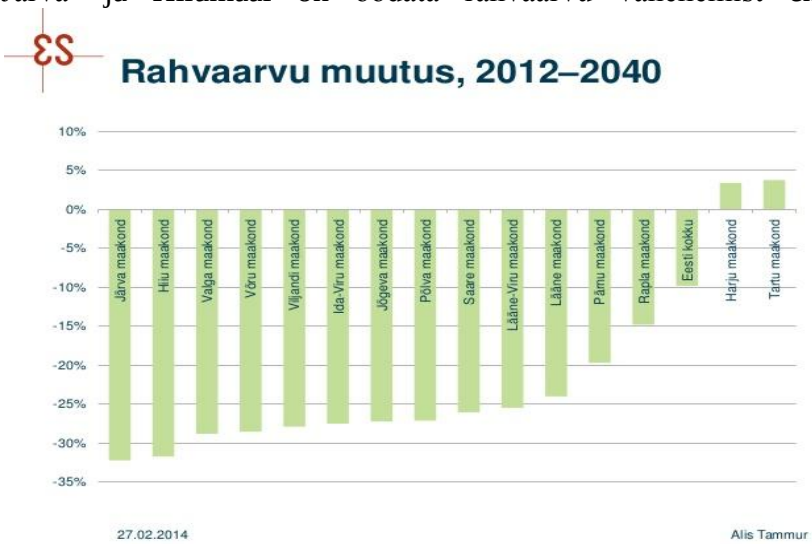

Allikas: Rahvastiku prognoos aastani 2040. Alis Tammur, 2014

Joonis 11. Rahvaarvu prognoositav muutus 2012−2040, Eesti maakonnad

2015. aastal oli Raplamaal **tööhõive määr** 64,6% (Eestis 65,2%) ja **töötuse määr** 6,1% (Eestis 6,2%). (*Tabel 5.)*
Vaid viies Eesti maakonnas (Tartu, Valga, Saare, Harju, Hiiu) oli töötuse määr madalam kui Raplamaal.

Tabel 5. Rapla maakonna tööturg, 15−74 aastaste hõiveseisund

Indikaator	2010		2011		2012		2013		2014		2015	
	Eesti	Rapla mk	Eesti	Rapla mk	Eesti	Rapla mk	Eesti	Rapla mk	Eesti	Rapla mk	Eesti	Rapla mk
Tööjõud, tuhat	681,9	**19,5**	688,0	**18,7**	683,4	**18,1**	680,0	**17,4**	674,4	**17,1**	683,1	**17,7**
..hõivatud, tuhat	568,0	**15,7**	603,2	**16,2**	614,9	**16,5**	621,3	**16,1**	624,7	**15,8**	640,9	**16,6**
..töötud, tuhat	113,9	**3,8**	84,8	**2,5**	68,5	**1,5**	58,7	**1,3**	49,6	**1,3**	42,3	**1,1**
Mitteaktiivsed, tuhat	346,6	**8,0**	331,9	**8,5**	327,4	**8,7**	320,3	**9,1**	316,9	**9,0**	300,5	**8,0**
Tööjõus osalemise määr, %	66,3	**71,0**	67,5	**68,6**	67,6	**67,4**	68,0	**65,5**	68,0	**65,5**	69,4	**68,7**
Tööhõive määr, %	55,2	**57,0**	59,1	**59,4**	60,8	**61,7**	62,1	**60,6**	63,0	**60,4**	65,2	**64,6**
Töötuse määr, %	16,7	**19,6**	12,3	**13,4**	10,0	**8,5**	8,6	**7,4**	7,4	**7,8**	6,2	**6,1**

Allikas: Statistikaameti andmebaas

Üheks demograafiliseks põhinäitajaks on ka **ülalpeetavate määr**, mis näitab laste ja pensionäride arvu 100 tööealise kohta. Kahjuks see näitaja on olnud aastatel 2010−2016 Eestis ja ka Raplamaal 2010−2015 tõusva tendentsiga. Raplamaal on ülalpeetavate määr 2016. aastal vähenenud ja on väiksem Eesti keskmisest.

Demograafiline tööturusurveindeks, mis näitab tööturule sisenevate noorte ja sealt vanuse tõttu väljalangevate inimeste suhet, on Raplamaal on aastatel 2014, 2015 ja 2016 paranenud ja oli 2016. aastal 0,84. *(Tabel 6.)*

Tabel 6. Rahvaarv, ülalpeetavate määr ja demograafiline tööturusurveindeks

Aasta		Rahvaarv	Rahvastik vanuses 5-14	Rahvastik vanuses 15-64	Rahvastik vanuses 55-64	Ülal-peetavate määr	Demo-graafiline tööturu-surveindeks
2010	Kogu Eesti	1 333 290	125 190	899 210	162 470	48,27	0,77
	Rapla maakond	**36 070**	**3 800**	**23 910**	**4 550**	**50,86**	**0,84**
2011	Kogu Eesti	1 329 660	126 030	893 550	167 620	48,81	0,75
	Rapla maakond	**35 850**	**3 710**	**23 650**	**4 640**	**51,59**	**0,80**
2012	Kogu Eesti	1 325 217	127 642	884 990	169 632	49,74	0,75
	Rapla maakond	**35 503**	**3 668**	**23 271**	**4 644**	**52,56**	**0,79**
2013	Kogu Eesti	1 320 174	130 690	875 302	170 562	50,82	0,77
	Rapla maakond	**35 069**	**3 661**	**22 952**	**4 647**	**52,79**	**0,79**
2014	Kogu Eesti	1 315 819	134 355	866 008	171 096	51,94	0,79
	Rapla maakond	**34 676**	**3 754**	**22 470**	**4 648**	**54,32**	**0,81**
2015	Kogu Eesti	1 313 271	137 882	857 323	171 171	53,18	0,81
	Rapla maakond	**34 436**	**3 823**	**22 107**	**4 638**	**55,77**	**0,82**
2016	Kogu Eesti	1 315 944	140 842	854 174	172 238	54,06	0,82
	Rapla maakond	**34 148**	**3 779**	**22 256**	**4 512**	**53,43**	**0,84**

Allikas: Statistikaameti andmebaas

Uuringu „Tõmbekeskused Eestis“ järgi tegutseb Eestis igapäevaselt töö või hariduse valdkonnas väljaspool oma elukoha omavalitsust üle 380 000 inimese. Sama uuringu tulemused näitavad, et Eestis on 37 toimepiirkonda (tõmbekeskust koos nende ümber olevate mõjualadega) ja 782 kanti. Suurim toimepiirkond on Tallinn, mis ulatub ka Raplamaa kantideni. Rapla maakonna territooriumil on kaks toimepiirkonda: Rapla ja Märjamaa ning 43 kanti. Rapla kuulub toimepiirkondade hulka, kus elab 10 000−49 999 elanikku ja Märjamaa toimepiirkondade hulka elanike arvuga 5000−9999. Rapla tööjõupotentsiaal on suurem kui 0,75 (0,97), Märjamaal väiksem kui 0,75 (0,64).

Rapla erineb teistest maakonnakeskustest selle poolest, et linna ümber ei ole tugevat linnastut, vaid suurem osa Raplaga seotud kante kuulub keskuse siirdevööndisse. Põhjus on siin Tallinna tugev mõju – palju kantides hõivatuid liigub tööle pealinna. Peaaegu pool maakonna territooriumist jääb Tallinna mõjualasse. Kõige tugevamalt on maakonnas Tallinnaga seotud Kohila ümbrus. Hageri, Hagudi, Kohila, Hargla ja Rabivere kant on pealinna lähivööndi osad.
Rapla maakonna töötajate peamised **pendelrände** sihtkohad olid Statistikaameti viimastel andmetel (2011. aasta rahva ja eluruumide loenduse andmeil) **Harjumaa** 3670,
sh Tallinn 2164, **Pärnu** maakond 133 ja **Järva** maakond 63 inimesele. Rapla **maakonnasisesed pendelrände** olulisemad sihtkohad olid **Rapla linn** 799 ja **Märjamaa alev** 204 inimesele. Teistest maakondadest inimeste jaoks oli Raplamaa 816 juhul pendelrände sihtkohaks.
Rapla maakonna linnalised asulad rahvaarvu ja tööhõive järgi on toodud *tabelis 7.*

Tabel 7. Rapla maakonna linnalised asulad rahvaarvu ja tööhõive järgi

Linnaline asula	Rahvaarv	tööhõive määr	Eestis hõivatute arv	kohapeal töötajate osatähtsus	välisriigis töötajate osatähtsus
Kohila alev	3 346	55,3	1 416	32,7	4,9
Märjamaa alev	2 821	50,3	1 112	44,2	6,4
Rapla linn	5 202	53,1	2 149	47,6	5,5

Allikas: Statistikaamet, viimased andmed seisuga 31.12.2011

Kohapeal töötajate osatähtsus Eestis hõivatutest oli Raplamaal 29,3% (Rapla linnas 47,2%) ja hõivemäär kandis oli 47,1% (Rapla linnas 53,1%) ning välisriigis töötajate osatähtsus 5,2% (Rapla linnas 5,5%).

Tartu Ülikooli inimgeograafia ja regionaalplaneerimise õppetooli mobiilpositsioneerimise meetodil läbi viidud regionaalse **pendelrändeuuringu** lõpparuandes on märgitud:

- Maakonnakeskustest neljas − Rakveres, Põlvas, **Raplas,** Kuressaares − on **positsioneerimis-andmete järgi suurem rahvaarv kui rahvastikuregistri andmetel.**
- **20 suurima tööaja ankurpunktide ülekaaluga** omavalitsuste seas on **Rapla vald** 965 ankurpunkti ülekaaluga. *(Joonis 11.)*
- **20 kõige enam inimesi juurde saava** omavalitsuse hulka lähtuvalt elukoha ja tööaja ankurpunktide vahelisest rändest kuulub **Rapla vald** pluss 831 inimesega.
- **20 kõige enam inimesi kaotava** omavalitsuse hulka lähtuvalt elukoha ja tööaja ankurpunktide vahelisest rändest kuuluvad Kohila vald (miinus 1697 inimest) ja Kehtna vald (miinus 1214 inimest).

Tuleb rõhutada, et mobiilpositsioneerimise meetodil läbi viidud regionaalne pendelrändeuuringu lõpparuande väga oluline järeldus on see, et **Rapla elanike arv on suurem kui on rahvastikuregistri andmetel**. *(Joonis 11.)* **Seda tuleb arvestada ka tervishoiuteenuste vajaduse prognoosimisel.**

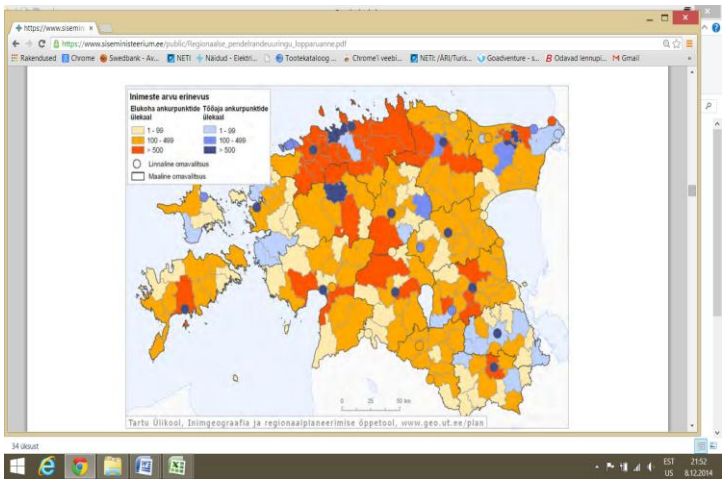

Allikas: Tartu Ülikooli inimgeograafia ja regionaalplaneerimise õppetool

Joonis 11. Elukoha ja tööaja ankurpunktide arvu erinevus omavalitsustes

Statistikaameti andmeil käib Raplamaalt Tallinnas tööl 22,8% kandi Eesti hõivatutest, kuid pendelrände andmete alusel ei ole võimalik teada saada, kui palju nendest inimestest kasutab arstiabi Tallinnas. Samuti ei ole Tallinna tervishoiuasutustes ravitud Rapla maakonna patsientide kohta teada, kui palju neist töötas samal ajal Tallinnas. Näiteks Põhja-Eesti Regionaalhaiglas osutatakse raplamaalastele haiglaravi aastas umbes 1400-l ja ambulatoorset ravi umbes 8000-l juhul, kuid need andmed töökohaga seotud ei ole. Nende hulgas on kindlasti nii Tallinnas tööl käivaid kui ka kodukohas töötavaid inimesi.
Renoveeritud ja parandatud olmega kaasaegne haiglahoone, kus paikneb ka uus tervisekeskus, koos arstiabi hea korralduse ja funktsionaalsusega, leiaks kindlasti suure poolehoiu maakonna elanike seas.

2. Rapla maakonna tervishoiusüsteem ja haigestumus

2.1. Tervishoiusüsteem

Rapla maakonnas osutasid **2015. aastal esmatasandi** arstiabi 12-s perearstiasutuses 20 perearsti ja 1 resident. Lisaks töötasid perearstikeskustes 4 pediaatrit ja 1 sisehaiguste arst. Perearstid võtsid vastu Raplas, Kohilas, Märjamaal, Järvakandis, Kehtnas, Kärus, Eidaperes, Juurus ja Kaius.

Ambulatoorset **eriarstiabi** osutas maakonnas SA Raplamaa Haigla 18 erialal, lisaks taastusravi ja füsiaatria erialal ka AS Märjamaa haigla, oftalmoloogia erialal OÜ Cilia ning sünnitusabi ja günekoloogia erialal OÜ Praxis.

Hambaarstid töötasid 13-s hambaraviasutuses, asukohaga Raplas, Kohilas, Märjamaal, Järvakandis ja Kärus.

Statsionaarset arstiabi osutas Rapla maakonnas SA Raplamaa Haigla ja iseseisvat statsionaarset õendusabi AS Märjamaa haigla, kokku 114-l ravivoodil.

Kiirabiteenuse tagasid maakonna elanikele SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla
3 kiirabibrigaadi.

Kõige värskemad Tervise Arengu Instituudi avaldatud tervisestatistika andmed on **2013. aasta ja osaliselt 2015. aasta kohta.** *(Tabel 8.)*

2013. aastal oli Rapla maakonnas 30 tervishoiuasutust, sh 2 haiglat, töötas kokku 81 arsti, 20 hambaarsti ja 108 õendustöötajat, tehti 162,7 tuhat arsti ambulatoorset vastuvõttu, neist perearsti vastuvõtte 109 tuhat, arsti koduvisiite 0,8 tuhat, hambaarsti vastuvõtte 31,8 tuhat ja hospitaliseerituid oli 2 893. Ravivoodeid oli 2013. aastal 156, sh iseseisva statsionaarse õendusabi voodeid 60.

2015. aastal oli Rapla maakonnas 32 tervishoiuasutust, sh 2 haiglat, arsti ambulatoorseid vastuvõtte tehti 166,6 tuhat, neist perearsti vastuvõtte 108,6 tuhat, arsti koduvisiite 0,6 tuhat, hambaarsti vastuvõtte 30,4 tuhat. Ravivoodeid oli 139, sh iseseisva statsionaarse õendusabi voodeid 60.

Tabel 8. Tervishoiuasutused ja -töötajad, arstiabi kasutamine seisuga 31.12.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Tervishoiuasutused kokku	28	27	27	29	30	32	32
Haiglad	2	2	2	2	2	2	2
Perearstiabiasutused	14	13	12	12	12	12	12
Eriarstiabiasutus	3	3	3	3	3	5	5
Hambaraviasutus	6	7	7	7	8	9	8
Õendusabiasutus	2	1	2	4	4	4	5
Muu asutus	1	1	1	1	1	0	0
Tervishoiutöötajad							
Arstid	62	61	58	54	62		
sh perearstid	21	21	18	19	19	22	21
Hambaarstid	17	20	21	20	20	18	21
Õendustöötajad	113	120	116	112	108		
Arstiabi kasutamine							
Ravivoodid	145	145	145	140	156	157	139
sh iseseisva statsionaarse õendusabi voodite arv	40	45	45	45	60	62	60
Hospitaliseeritud	4 210	4 031	3 492	2 932	2 893		
Arsti ambulatoorsed vastuvõtud, tuhat	174,6	162,2	167,3	160,7	162,7	163,1	166,6
sh perearsti vastuvõtud, tuhat	116,1	105,9	109,8	106,7	109,0	106,4	108,6
Arsti koduvisiidid, tuhat	1,1	1,0	0,8	0,9	0,8	0,7	0,6
sh perearsti koduvisiidid, tuhat	1,1	0,9	0,8	0,9	0,8	0,7	0,6
Hambaarsti vastuvõtud, tuhat	25,0	30,3	27,3	26,2	31,8	29,7	30,4

Allikas: Tervise Arengu Instituut, Tervisestatistika ja terviseuuringute andmebaas

2.2. Haigestumus

Esmashaigusjuhte (v.a pahaloomulised kasvajad) registreeriti Rapla maakonnas 2010. aastal 43 837 (100 000 elaniku kohta 121 080,0), 2011. aastal 45 048 (100 000 elaniku kohta 126 266,2), 2012. aastal 43 100 (100 000 elaniku kohta 122 144,8), 2013. aastal 4 915 (100 000 elaniku kohta 128 797,8), 2014. aastal 45 678 (100 000 elaniku kohta 131 006,4), 2015. aastal 43 306 (100 000 elaniku kohta 125 187,2). Viie aastaga on esmashaigestumus Rapla maakonnas 100 000 elaniku kohta suurenenud 3,4%.
2015. aastal on võrreldes eelneva aastaga suurenenud kõige rohkem naha- ja nahaaluskoe haiguste, healoomuliste kasvajate ja psüühika- ja käitumishäirete esmasjuhtude arv ning

vähenenud hingamiselundite, kuse- ja suguelundite, kõrva- ja nibujätkehaiguste esmasjuhtude arv. Vähem on registreeritud ka vigastusi, mürgistusi jm välispõhjuste toime tagajärgi. *(Tabel 9.)*

Tabel 9. Esmashaigusjuhud, 2009−2015, Rapla maakond

Haigusrühm RHK-10 järgi	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Esmashaigusjuhud kokku (v.a pahaloomulised kasvajad)	**47 335**	**43 837**	**45 048**	**43 100**	**44 915**	**45678**	**43306**
Teatavad nakkus- ja parasiithaigused	4 407	3 564	4 146	3 702	4 148	4025	3914
Healoomul. ja täpsustamata kasvajad	349	344	391	343	252	341	572
Vere- ja vereloomeelundite haigused	183	195	170	183	231	251	193
Sisesekretsiooni, toitumis- ja ainevahetushaigused	632	716	604	637	537	651	647
Psüühika- ja käitumishäired	1 381	816	724	713	819	749	904
Närvisüsteemihaigused	693	680	575	777	656	546	491
Silma- ja silmamanuste haigused	2 679	2 340	2 674	2 385	2 313	2452	2304
Kõrva- ja nibujätkehaigused	1 610	1 637	1 733	1 635	1 769	2389	2186
Vereringeelundite haigused	1 545	1 545	1 333	1 271	1 263	1284	1327
Hingamiselundite haigused	13 580	11 379	11 995	11 105	12 209	11629	10084
Seedeelundite haigused	1 760	1 872	1 647	1 517	1 744	1662	1554
Naha- ja nahaaluskoe haigused	2 594	2 545	2 446	2 572	1 959	2138	2373
Lihasluukonna ja sidekoe haigused	4 582	4 629	4 631	4 346	4 460	4575	4554
Kuse- ja suguelundite haigused	3 697	3 849	4 024	4 508	4 662	5119	4675
Raseduse- ja sünnituse tüsistused	141	136	117	131	196	256	215
Sünniperioodis tekkivad seisundid	8	5	4	1	1	4	3
Kaasasündinud väärarendid	43	41	41	31	22	34	51
Mujal klassifitseerimata sümptomid	2 593	3 005	3 175	2 886	3 360	3195	3035
Vigastused, mürgistused	4 858	4 539	4 618	4 357	4 314	4378	4224

Allikas: Tervise Arengu Instituut, Tervisestatistika ja terviseuuringute andmebaas

Viimastel aastatel on muutunud esmashaigestumise struktuur *(joonised 12−13).*

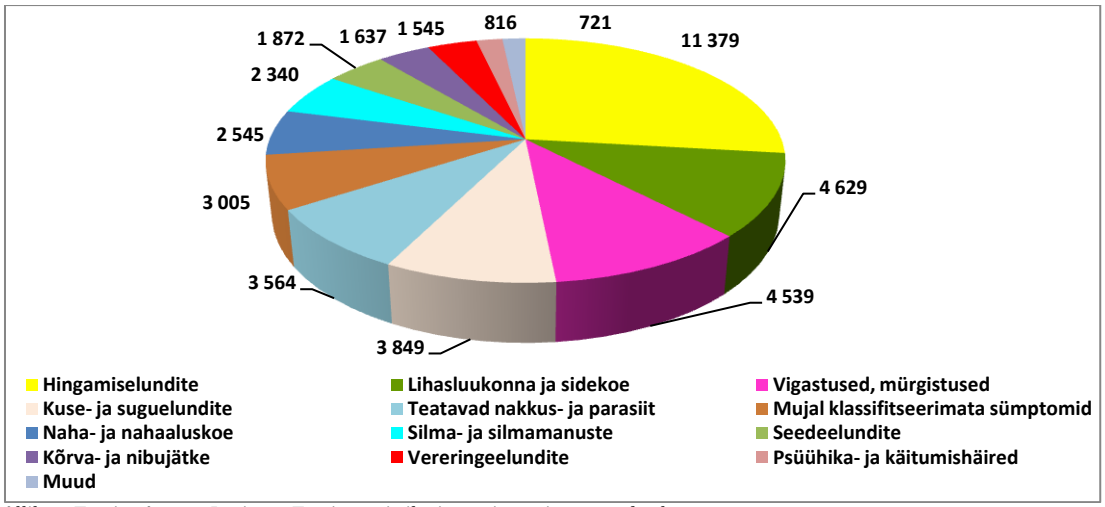

Allikas: Tervise Arengu Instituut, Tervisestatistika ja terviseuuringute andmebaas

Joonis 12 . Esmashaigestumise struktuur haigusrühma järgi (v.a pahaloomulised kasvajad), **Rapla maakond, 2010**

2010. aastal olid Rapla maakonna elanike esmashaigestumises 5 juhtivat haigusrühma järgmised:

1. hingamiselundite haigused,

2. lihasluukonna ja sidekoe haigused,
3. vigastused ja mürgistused,
4. kuse- ja suguelundite haigused,
5. teatavad nakkus- ja parasiithaigused.

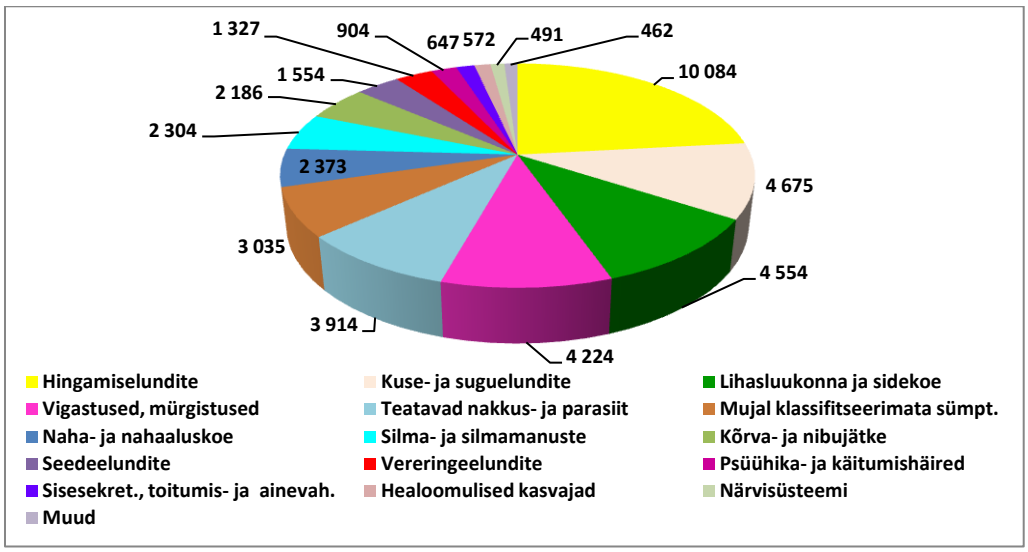

Allikas: Tervise Arengu Instituut, Tervisestatistika ja terviseuuringute andmebaas

Joonis 13 . Esmashaigestumise struktuur haigusrühma järgi (v.a pahaloomulised kasvajad), **Rapla maakond, 2015**

2015. aastal olid Rapla maakonna elanike esmashaigestumises 5 juhtivat haigusrühma*:*

1. hingamiselundite haigused,
2. kuse- ja suguelundite haigused,
3. lihasluukonna ja sidekoe haigused,
4. vigastused ja mürgistused,
5. teatavad nakkus- ja parasiithaigused.

Positiivsena tuleb veelkord rõhutada vigastuste ja mürgistuste jäämist juhtivate esmashaigestumise põhjuste seas 4. kohale.

Tuberkuloosihaigestumus Rapla maakonnas oli 2015. aastal Eesti keskmisest tunduvalt madalam. *(Tabel 10.)* HIV-nakkuse juhte on Raplamaal registreeritud 2010. aastal 1, 2012. aastal 1, 2014. aastal 3 ja 2015. aastal 1.

Tabel 10. Tuberkuloosihaigestumus ja esmashaigestumuskordaja, 2010−2015

Indikaator	Maakond	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Kõik juhud kokku	Eesti	330	340	288	287	246	217
	Rapla	**9**	**9**	**5**	**5**	**1**	**5**
Esmas- ja retsidiivjuhud kokku	Eesti	303	317	268	263	236	206
	Rapla	**8**	**8**	**5**	**4**	**1**	**5**
Esmashaigestumuskordaja 100 000 inimese kohta	Eesti	18,8	19,9	17,7	17,1	15,6	12,9
	Rapla	**19,5**	**22,4**	**14,2**	**8,6**	**2,9**	**14,6**
Haigestumuskordaja (esmas- ja retsidiivjuhud) 100 000 inimese kohta	Eesti	22,8	23,9	20,3	20,0	18,0	15,7
	Rapla	**22,3**	**22,4**	**14,2**	**11,5**	**2,9**	**14,6**
Haigestumuskordaja (esmas-, retsidiiv- ja korduvravijuhud) 100 000 inimese kohta	Eesti	24,8	25,6	21,8	21,8	18,7	16,5
	Rapla	**25,0**	**25,2**	**14,2**	**14,3**	**2,9**	**14,6**

Allikas: Tervise Arengu Instituut, Tervisestatistika ja terviseuuringute andmebaas, Tuberkuloosiregister

Eesti Vähiregistri andmetel on Rapla maakonnas 2015. aastal kasvanud uute pahaloomuliste kasvajate esmasjuhtude arv 100 000 elaniku kohta. *(Tabel 11.)*

Tabel 11. Pahaloomuliste kasvajate esmasjuhud 100 000 elaniku kohta, kõik paikmed (C00−C97)

Aasta	Eesti	Rapla maakond
2010	588,9	553,4
2011	618,0	583,0
2012	623,3	629,1
2013	638,8	625,1
2014	651,0	694,5

Allikas: Tervise Arengu Instituudi andmebaas, Eesti vähiregister

Pahaloomuliste kasvajate esmasjuhtude enamlevinud paikmed 2015. olid Raplamaal:

1. seedeelundid (C15−C26) 100 000 elaniku kohta 156,3,
2. meessuguelundid (C60−C63) 100 000 elaniku kohta 115,8,
3. nahk (C43−C44) 100 000 elaniku kohta 110,0,
4. hingamis- ja rindkeresisesed elundid (C30−C39) 100 000 elaniku kohta 63,7,
5. kuseelundid (C64−C68) 100 000 elaniku kohta 57,9.

Tervisekaotuse (suremus- ja haiguskaotus) kordaja 1000 elaniku kohta oli Tervise Arengu Instituudi viimastel avaldatud andmetel (2006. aasta) Eestis 353,2, Harjumaal 341,8 ja **Raplamaal 316,6.**

Tervise Arengu Instituudi ja Statistikaameti koostatud maakondade heaolu näitajate alusel on Rapla maakonda iseloomustavad tervisega seotud positiivsed arengud ja väljakutsed järgmised:

Positiivsed arengud

- Eesti kõrgeim elanike osakaal, kes hindavad oma tervist heaks või väga heaks.
- Eesti madalaim tervisekaotus.
- Eesti keskmisest madalam haigestumus pahaloomulistesse kasvajatesse.
- Eesti madalaim ülekaaluliste kooliõpilaste osakaal.
- Eesti keskmisest madalam haigestumus hepatiiti ja seksuaalsel teel levivatesse haigustesse.
- Eesti keskmisest madalam õhusaaste tase paiksetest saasteallikatest.

Väljakutsed

- Eesti keskmisest madalam brutopalk.
- Igapäevasuitsetajate suur osakaal elanikkonnast.
- Eesti keskmisest kõrgem raseduse ajal suitsetavate naiste osakaal.
- Ülekaaluliste täiskasvanute suur osakaal elanikkonnast.
- Aastatega tõusev ülekaaluliste koolilaste osakaal.

3. SA Raplamaa Haigla poolt osutatavad tervishoiuteenused ja haigla struktuur

3.1. SA Raplamaa Haigla eesmärk, iseloomustus

Raplamaa Haigla on maakondliku vastutusega üldhaigla, mis pakub patsientidele ambulatoorset (sh päevaravi) ja statsionaarset eriarstiabi ning iseseisvat statsionaarset õendusabi ja koduõendusteenust, et tagada k**ättesaadav ja kvaliteetne tervishoiuteenus oma maakonnas.**
Haiglas on erakorralise meditsiini osakond, mis töötab ööpäevaringselt ja annab vältimatut abi nii kiirabi poolt toodud kui ka ise pöördunud patsientidele.

Suurem osa maakonna elanikest asub 30-minutilise teekonna kaugusel Raplamaa Haiglast ja 60-minutilise kohalejõudmise kaugusel Tallinnast. Hea teedevõrk ja Rapla suunal suhteliselt hästi toimiv ühistransport (bussid, rongid) tagavad kiire jõudmise haiglasse.

Kuid Raplast kaugemate valdade (Vigala, Kaiu, Käru) elanikel on raskusi Raplasse arstile pääsemisega. Bussid sõidavad vaid hommikul ja õhtul, seega kulub arsti juures käimiseks terve päev, mõnel juhul on vajalik ka teisele bussile ümberistumine. Tallinnasse pääsemine võib olla veelgi problemaatilisem. Transpordi korraldamisel on abiks ka kohalikud omavalitsused. Vajadusel on ka Raplamaa Haigla on korraldanud patsientide transpordi Põhja-Eesti Regionaalhaiglasse või teistesse haiglatesse ja tagasi (on ka raamiga auto).

Haigla püsiv eesmärk on olla patsiendikeskne ja teha endast olenev, et iga abivajaja mure leiaks lahenduse.

Patsientide rahulolu on Rapla Maakonnahaigla jaoks väga oluline ning seetõttu korraldatakse igal aastal patsientide rahulolu-uuringuid.
2013. aastal toimunud statsionaarsete haigete rahulolu-uuringu tulemuste järgi ollakse osutatud teenustega rahul. Ankeedi täitnutest 65% olid väga rahul, 26% pigem rahul, 9% jätsid sellele küsimusele vastamata.

2014. aasta mais viidi läbi rahulolu uuring ambulatoorsete patsientide hulgas. Küsimustikule vastas 425 patsienti. Nendest 77,4% jäid väga rahule osutatud teenusega. Vajadusel pöörduksid Raplamaa Haiglasse tagasi 86,5% vastanutest.

2015. aasta statsionaarsete patsientide rahuloluuuringust selgus, et vajadusel haiglaravi järele tuleks meie haiglasse kindlasti tagasi 80% ja pigem tuleks 18% uuringu ajal haiglaravil viibinutest. Rahul oldi arstide ja õdede tööga, suhtumisega ja viisakusega, Negatiivseid hinnanguid oli haigla olmetingimuste, privaatsuse ja toidu kohta.

2016. aasta kevadel oli järjekorras ambulatoorsete patsientide küsitlus. Ankeete laekus 382, millest uuringuks saime sisestada 278. Vastajate keskmine vanus oli 47 aastat. Enamik vastanutest olid naised (85%). Üldine rahulolu oli ligi 80%. 85% vastas, et nad vajadusel pöörduksid uuesti Raplamaa Haigla polikliinikusse. Tulemustest nähtus, et patsiendid soovivad polikliinikus praegusest privaatsemat vastuvõttu.

3.2. Tervishoiuteenuste loetelu

SA Raplamaa Haiglal on Terviseameti tähtajatud tegevusload nr L01960 (eriarstiabi tegevusluba), nr L02827 (hemodialüüsi tegevusluba), nr L03900 (õendusabiteenuse tegevusluba) ja nr L03862 (koduõenduse tegevusluba).
Eriarstiabi tegevusloa alusel on lubatud osutada teenuseid järgmistel arstlikel erialadel:

1. Anestesioloogiaalased konsultatsioonid (valuravi)
2. Anestesioloogiateenused, sh I astme intensiivravi voodikohti 5 (avatud 2)
3. Anestesioloogiateenused, sh II astme intensiivravi voodikohti 2 (avatud 2)
4. Ambulatoorsed dermatoveneroloogiateenused
5. Ambulatoorsed endokrinoloogiateenused
6. Ambulatoorsed infektsioonhaiguste teenused
7. Ambulatoorsed erakorraline meditsiini teenused
8. Ambulatoorsed kardioloogiateenused
9. Laborimeditsiini teenused
10. Ambulatoorsed nefroloogiateenused, ka neerupuudulikkusega haigete hemodialüüs *(toimub koostöös Fresenius Medical Eesti OÜ-ga)*
11. Ambulatoorsed neuroloogiateenused
12. Ambulatoorsed ortopeediateenused
13. Ambulatoorsed otorinolarüngoloogiateenused, päevakirurgiateenused
14. Ambulatoorsed pediaatriateenused, haiglaravi voodikohti 4
15. Ambulatoorsed psühhiaatriateenused, päevaraviteenused, haiglaravi voodikohti 4 (alates 01.01.2016 suletud)
16. Ambulatoorsed pulmonoloogiateenused
17. Radioloogiateenused
18. Ambulatoorsed reumatoloogiateenused
19. Ambulatoorsed sisehaiguste teenused, päevaraviteenused, haiglaravi voodikohti 30
20. Ambulatoorsed sünnitusabi ja günekoloogiateenused, päevaraviteenused, päevakirugiateenused ja raseduse katkestamise teenused, haiglaravi voodikohti 9
21. Ambulatoorsed taastusravi ja füsiaatriateenused
22. Ambulatoorsed töötervishoiuteenused
23. Ambulatoorsed uroloogiateenused
24. Ambulatoorsed üldkirurgiateenused, päevaraviteenused, päevakirugiateenused, haiglaravi voodikohti 16

Tegevusluba nr L03900 annab haiglale õiguse osutada iseseisvat statsionaarset õendusabiteenust, voodikohti 25.

Haigla kliinilist tööd võimaldavad ja toetavad järgmised tegevusload:

- haiglaapteegi tegevusluba,
- nakkusohtliku materjali käitlemise tegevusluba laborile,
- kiirgustegevusluba,
- delikaatsete isikuandmete töötlemise luba.

SA Raplamaa Haigla osutab ambulatoorseid ja statsionaarseid tervishoiuteenuseid Raplas, Alu tee 1, ambulatoorseid sünnitusabi ja günekoloogiateenuseid ka Märjamaal, Kohilas ja Järvakandis; ambulatoorseid taastusravi ja füsiaatriateenuseid lisaks ka Märjamaal.

Tegevusluba on ka kiirabiteenuse osutamiseks (Rapla haigla juures 1 (õe)kiirabibrigaad), kuid kiirabiteenuse osutamine läks kiirabireformi tulemusena 16.12.2013. a SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla alluvusse.

Haigla kliinilist tööd juhivad ülemarst ja ülemõde.

3.3. Ambulatoorse arstiabi struktuuriüksused (2015. aastal):

- **Erakorralise meditsiini osakond** (EMO)

Osutab ööpäevaringset vältimatut arstiabi.
Vajadusel on võimalus radioloogilisteks ja laboratoorseteks uuringuteks.

- **Polikliinik**
  Eriarstide vastuvõtukabinetid

Arsti ambulatoorne vastuvõtt on koos koostööpartneritega korraldatud polikliinikus järgmistel erialadel: dermatoveneroloogia, endokrinoloogia, kardioloogia, nefroloogia, neuroloogia, ortopeedia, otorinolarüngoloogia, pediaatria, psühhiaatria, pulmonoloogia, reumatoloogia, sisehaigused, sünnitusabi ja günekoloogia, taastusravi ja füsiaatria, uroloogia ning üldkirurgia. Polikliinikus töötavad ka kliiniline psühholoog, psühhiaatriaõde (vaimse tervise õde), diabeediõde ja tromboosiõde.

3.4. Statsionaarse arstiabi struktuuriüksused (2015. aastal):

- **Sisehaiguste osakond,** kus **30 sisehaiguste** ravivoodit

Siin uuritakse ja ravitakse endokrinoloogilisi, kardioloogilisi, neuroloogilisi, reumatoloogilisi, nefroloogilisi, gastroenteroloogilisi, taastusravi jt terapeutilise profiiliga erialade haigeid. Kõikides palatites on tsentraalne hapnik, õe kutsesüsteem ja monitooringu võimalus.

- **Kirurgiaosakond**
- **Üldkirurgia palatid**, kus **8 üldkirurgia** ravivoodit, **2 I astme** ja **2 II astme intensiivrav**i voodit.

Osutatakse statsionaarset ravi üldkirurgiliste, ortopeediliste, uroloogiliste jt kirurgilise profiiliga haiguste puhul ning päevaravi ja päevakirurgia teenuseid peamiselt pehmete kudede kasvajate, pitsumata songa ja veenilaiendite tõttu ning tehakse põlve artroskoopilisi operatsioone.

- **Günekoloogiapalatid**, kus **4 günekoloogia** ravivoodit

Uuritakse ja ravitakse naistehaigustega patsiente, ka rasedaid, kes terviseprobleemide tõttu vajavad statsionaarset ravi. Lühiajalist jälgimist vajavaid uuringuid, operatsioone ja protseduure tehakse päevastatsionaaris.

- Kirugiaosakonna koosseisus on **operatsiooniplokk**

Siin toimuvad erakorralised ja plaanilised statsionaarsed ning päevakirurgilised operatsioonid.

- **Õendusabi osakond**
- **Iseseisev statsionaarne õendusabi,** kus **25** ravivoodit

Varasema 10 voodikoha asemel laiendati osakonda alates 02.01.2013 Euroopa struktuurifondide toel. Pakutavateks teenusteks on:

- õendusabi ja hooldus (nii aktiivravijärgsetele haigetele kui ka kroonilistest haigustest põhjustatud funktsioonihäiretega ja puuetega patsientidele, kelle terviseseisund ei võimalda ambulatoorse ravi foonil igapäevaeluga iseseisvalt toime tulla);
- tasuline pikaajaline või lühiajaline ööpäevaringne hooldamine vabade voodikohtade olemasolul,
- vajadusel ka hospiitsteenus.

Õendusabi eesmärgiks on patsiendile parima võimaliku elukvaliteedi ja toimetuleku saavutamine või säilitamine. Vajadusel valmistatakse patsient ette koduhoolduseks või hooldusasutusse suunamiseks

- Õendusabi osakonna koosseisu kuulub ka **koduõendus,** mille arendamisega tegeletakse.

- **Sotsiaaltöötaja** informeerib, nõustab ja abistab haiglas viibivaid patsiente sotsiaalsetele probleemidele võimalike lahenduste leidmisel.

Raplamaa haigla osutab lisaks **statsionaarset järelravi** nii sisehaiguste kui kirurgiaosakonnas valdavalt oma maakonna elanikele, aga võimalusel ja kokkuleppel ka teiste maakondade haigetele, kes suunatakse kõrgema etapi haiglatest. Mõnedel juhtudel on probleemiks kõrgemast etapist suunatud hospitaalinfektsiooniga haiged. Raplamaa Haiglas ei ole sellistele haigetele vajalikku isoleerimisvõimalust ja tihti ei kata haigekassa poolt lubatav järelravi ravijuhu maksumus kõrgemas etapis alustatud antibiootikumravi tegelikku kulu.

3.5. Kliinilised tugiteenused ja tugistruktuur

- **Diagnostikaosakond**
- **Labor**

Tehakse kliinilise keemia uuringuid, vere, kehavedelike ja eritiste rakkude uuringuid, immunohematoloogilisi ja immuunuuringuid nii oma haigla kui ka perearstide patsientidele.

- **Radioloogia**
- **Röntgenkabinetis** tehakse röntgenülesvõtteid erinevatest kehapiirkondadest:

rindkerest, luudest ja liigestest, lülisambast, koljust, vaagnast, kõhukoopast ning tehakse urogramme.
Kõik röntgenülesvõtted arhiveeritakse üleriigilises piltide arhiveerimis- ja kommunikatsioonisüsteemis (PACS), mille kaudu need on kättesaadavad kõigile Eesti tervishoiuteenuse osutajatele. Sisseostetava teenusena kirjeldavad Põhja-Eesti Regionaalhaigla radioloogid digitaalse pildi järgi röntgenuuringute tulemusi vahetult infosüsteemis ning vajadusel konsulteerivad raviarste.

- **Ultrahelikabinetis** tehakse südame-, kõhukoopaelundite, kilpnäärme-, rinnanäärme-, kuseteede, naissuguelundite ja looteuuringuid.

Raplamaa Haigla juures töötab 1−2 korda kuus AS Mammograaf **MRT**-buss. Nii saavad eriarsti saatekirjaga patsiendid teha määratud diagnostilise magnetresonantstomograafia uuringu kiiresti ja kodulähedaselt.

- **Funktsionaaldiagnostika**

Haiglas tehakse vereringeelundite uuringuid (EKG, EKG-koormustestid, Holter-monitooringud), hingamiselundite funktsiooni uuringuid (spirograafia, spiromeetria) ning kuulmisuuringuid (audio- ja tümpanomeetria).

- **Endoskoopia kabinet**

Siin tehakse seedeelundite (ösofagogastroduodeno-, entero- ja kolonoskoopiaid) ja kuseteede uuringuid.

Polikliiniku koosseisus on:

- **Hemodialüüsi kabinet** 3 dialüüsikohaga

Koostöös Fresenius Medical Eesti OÜ-ga saavad siin abi kroonilise neerupuudulikkusega patsiendid, kellel on näidustatud neerude asendusravi, mille üheks võimaluseks peritoneaaldialüüsi ja neeru siirdamise kõrval on hemodialüüs**.**

- **Taastusravi kabinet**

Siin annavad taastusraviarstid ja füsioterapeudid kompleksset abi patsientidele häirunud funktsioonide taastamiseks või puudega kohanemiseks füsioteraapia, liikumisravi (ravivõimlemine), füüsikalise ravi (laserravi, magnetravi, ultraheli, impulssvoolu) jt taastusravi protseduuride abil.

- **Valuravi kabinet**

Valuraviarst aitab patsientidel valuga toime tulla, koostab regulaarse raviskeemi, vajadusel teeb täiendavaid uuringuid valu põhjuse selgitamiseks; määrab preoperatiivseid valuravimeid ja ravib fantoomvalusid jäsemete amputatsioonide korral.

- **Protseduuride kabinet**

Vereanalüüside võtmine, vaktsineerimine, lihase- ja veenisisesed süsted.

Raplamaa Haiglas töötavad mitmed **kabinetid, komisjonid ja pakutakse erinevaid nõustamisteenuseid:**

- Diabeetikute nõustamine
- Raseduskriisi nõustamine
- Vaimse tervise nõustamine
- Suitsetamisest loobujate nõustamine (koostöös Tervise Arengu Instituudiga)
- Liiklusmeditsiini komisjon
- Sotsiaalne rehabilitatsioon
- Perekool

Lisaks pakutakse Raplamaa Haiglas järgmisi **tasulisi uuringud ja teenused**:

- Spordimeditsiiniline terviseuuring
- Spirograafia
- Ferritiini uuring
- D-vitamiini uuring
- Sünnimärkide uuringud (digidermatoskoopia)
- Limiteeritud uneuuring
- Vaktsineerimised

Haigla tugistruktuuri kuuluvad:

- **Instrumendihooldus**
- **Haiglaapteek**
- **Administratiivteenistus:** personalijuht, arendusjuht, raamatupidaja, infospetsialist (personalijuhtimine, infotehnoloogia, ökonoomika, raamatupidamine, raviarveldus, tervisestatistika, arhiiv).
- **Majandusteenistus** (haigla köögiplokk ja toitlustus, pesumajandus, laomajandus, tehniline hooldus, remont ja ehitus, transpordikorraldus, riigi- ja lihthangete korraldus, jäätmekäitlus, tööohutus).

4. Kliinilise tegevuse põhiindikaatorid ja plaanitav töömaht

4.1 Arsti ambulatoorsed vastuvõtud.

Rapla maakonnas oli 2015. aastal arsti ambulatoorseid vastuvõtte kokku 166,6 tuhat, ühe elaniku kohta 4,9 vastuvõttu. Eestis teevad arstid ühe elaniku kohta keskmiselt 6,4 visiiti aastas, mis jääb veidi alla OECD liikmesriikide keskmisele, mis 2013. aastal oli 6,6.

Tabel 12. Arsti ambulatoorsete vastuvõttude ja koduvisiitide arv 1 elaniku kohta, valitud maakonnad, 2014−2015

Maakond	Aasta	Arsti ambulatoorsed vastuvõtud	Koduvisiidid
Eesti	2014	6,3	0,035
	2015	6,4	0,033
Harju maakond	2014	6,2	0,028
	2015	6,2	0,027
Järva maakond	2014	6,0	0,037
	2015	5,8	0,035
Lääne maakond	2014	5,2	0,025
	2015	5,2	0,021
Pärnu maakond	2014	6,6	0,022
	2015	6,7	0,017
Rapla maakond	2014	**4,7**	**0,019**
	2015	**4,9**	**0,016**

Allikas: Tervise Arengu Instituut, Tervisestatistika ja terviseuuringute andmebaas

Arsti **ambulatoorsete vastuvõttude ja koduvisiitide arv Raplamaal on 1 elaniku kohta Eesti maakondadest kõige madalam.** Võrdlus naabermaakondadega on toodud *tabelis 12.* Tervise Arengu Instituudi andmetel ongi 2004. aastaga võrreldes tõusnud enim eriarstide keskmine vastuvõttude arv 1 elaniku kohta Tartu linnas, Viljandi, Tartu, **Rapla** ja Jõgeva maakonnas. Arstiabi parema kättesaadavuse tagamise nimel peaks sama suundumus jätkuma edaspidigi.

2015. aastal tegid Raplamaa Haigla kõigi erialade arstid kokku 43 580 ambulatoorset vastuvõttu, 2594 vastuvõttu (6,3%) rohkem, kui aastal 2014. ja 18,5% rohkem kui 2013. aastal. *(Tabel 13.)*

Tabel 13. Arsti ambulatoorsed vastuvõtud, 2009−2015, SA Raplamaa Haigla

Arstieriala	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
dermatoveneroloogia	3 367	3 338	3 168	2 222	1 162	1 266	1 841
endokrinoloogia	0	0	0	0	741	702	985
sünnitusabi ja günekoloogia	10 193	10 381	9 849	11 567	11 343	12 331	11 232
kardioloogia	1 325	1 261	1 326	1 238	1 259	1 481	1 655
nefroloogia	0	0	0	0	67	90	128
neuroloogia	4 547	3 858	3 834	3 847	3 589	3 701	3 589
ortopeedia	346	59	127	48	164	710	1 563
otorinolarüngoloogia	3 584	3 431	2 844	2 547	2 583	2 963	2 458
pediaatria	597	236	121	497	143	271	216
psühhiaatria	5 153	4 264	4 931	2 067	2 745	2 907	3 392
pulmonoloogia	0	0	0	0	146	115	186
reumatoloogia	1 636	1 562	1 745	1 500	1 375	1 329	1 237
sisehaigused	2 526	1 394	1 882	1 565	1 201	1 294	746
taastusravi	20	189	217	250	180	456	587
uroloogia	0	0	56	343	459	436	486
üldkirurgia	7 890	7 380	6 920	6 958	7 271	8 048	3 780
erakorraline meditsiin ja anestesioloogia kokku	541	781	758	856	764	1 012	9 186
üldarst, resident	1 189	1 159	2 262	1 285	1 589	1 874	313
Kokku	**42 914**	**39 293**	**40 040**	**36 790**	**36 781**	**40 986**	**43 580**

Allikas: Raplamaa Haigla tervisestatistika aastaaruanded, Tervise Arengu Instituudi Tervisestatistika ja terviseuuringute andmebaas

Sotsiaalministeeriumi ja Eesti Haigekassa korraldatud uuringute „Elanike hinnangud tervisele ja arstiabile“ 2009−2013 tulemused näitavad järgmist:
„Viimase 12 kuu jooksul arsti juures käinute osakaal on 2013. aastal samal tasemel 2011. aastaga (78%). Sarnaselt eelnevatele uuringutele on ka tänavu naiste seas arstide juures käinuid rohkem kui meeste hulgas (vastavalt 84% ja 72%). Lisaks kehtib seos, et mida eakama vanusegrupiga on tegemist, seda enam on arsti poole pöördunuid. Kui 15−19-aastaste seas on küsitlusele eelnenud aasta jooksul oma terviseprobleemide tõttu mõne arsti poole pöördunud 66% vastanutest, siis 60−74-aastaste seas on see osakaal 90%.
Eriarsti on viimase aasta jooksul külastanud 45% Eesti elanikest. Eriarsti juures käinutest on 36% teinud seda ühel, 29% kahel, 13% kolmel ning 20% neljal või enamal korral.“
Tuginedes nendele uuringutulemustele võiks raplamaalaste eriarstiabi vajadus aastas olla orienteeruvalt 40 000−65 000 vastuvõttu. Eakate elanike arvu pidev suurenemine suurendab aasta-aastalt ka vajalike tervishoiuteenuste mahtu. Sotsiaalministeeriumi prognooside kohaselt, mis arvestavad lisaks rahvastikumuutustele ka muutuvat ravivajadust, võiks arsti ambulatoorsete vastuvõttude vajadus raplamaalastel olla aastal 2030 ligi 90 000

Kui võrrelda Eesti ja Rapla maakonna ambulatoorsete vastuvõttude struktuuri arsti erialade lõikes, siis ilmnevad suured erinevused. Raplamaal on proportsionaalselt väga suur osa vastuvõtte tehtud üldkirurgia (Eestis 7,6%, Raplas 21,2%), sünnitusabi ja günekoloogia (Eestis 15,9%, Raplas 32,2) ning sisehaiguse (Eestis 1,4%, Raplas 3,9%) erialadel. Seda saab selgitada asjaoluga, et nende erialade arste töötab mitmeid täiskoormusega. Ortopeedia, endokrinoloogia, pulmonoloogia jpm erialade vastuvõtt toimub osalise koormusega, st

vastuvõtt toimub 1−2 korda kuus. Üldkirurgid ja sisehaiguste arstid ravivad ka teisi oma valdkonna haigeid, kes muidu käiksid nt ortopeedi, uroloogi, neurokirurgi, endokrinoloogi, pulmonoloogi, nefroloogi jt vastuvõtul. Viimast kinnitavad uue spetsialisti vastuvõtu lisandumisel kohe täituvad vastuvõtuajad.

2014. aastal toimusid täiendavad dermatoveneroloogi, psühhiaatri ja kardioloogi vastuvõtud. Vastuvõtule lisaks teeb kardioloog südame ultraheliuuringuid ja analüüsib oma patsientidele tehtud koormusteste. Eriarstidest asusid 2015. aasta jooksul tööle osalise koormusega EMO valvearst, 3 psühhiaatrit, 3 ortopeedi, günekoloog, 2 üldkirurgi, dermatoveneroloog, 2 otorinolarüngoloogi, uroloog, funktsionaaldiagnostika uuringuid tegid 2 residenti, taastusravi arst, EMO-s töötasid abiarstidena Tartu Ülikooli arstiteaduskonna 5. ja 6. kursuse üliõpilased.

Laboris alustasid tööd bioanalüütik ja laborispetsialist, röntgenikabinetis 2 uut radioloogiatehnikut, lisaks mitu õde ja ämmaemandat.

2015. aasta jooksul kahjuks vähendasid koormust või lõpetasid töösuhte mitu arsti, õde jm spetsialisti. Seetõttu on üha tõsisemaks probleemiks statsionaari päevatöö tagamine ja valvete kindlustamine.

Erakorralise meditsiini osakonda on aastatel 2009−2015 pöördutud keskmiselt 7500−7800-l korral aastas. 2015. aastal oli erakorralise meditsiini osakonda pöördumiste arv eelmistest aastatest suurem (8018), ööpäevas pöörduti keskmiselt 22 korda. Enamik pöördujatest saab ambulatoorset abi, erakorraliselt saabunud patsientide haiglaravi vajadus on viimastel aastatel veelgi vähenenud. Aastatel 2013−2015 hospitaliseeriti Raplamaa Haiglasse vastavalt 14,6%; 13,0% ja 11,5% erakorralise meditsiini osakonda pöördunutest ning seda põhiliselt konservatiivseks raviks. 2015. aasta kõigist arsti ambulatoorsetest vastuvõttudest 18,4% tehti erakorralise meditsiini osakonnas (2014. aastal 18,8%).

2015. aastal oli kõige enam ambulatoorseid pöördumisi günekoloogile (sama ka eelnevatel võrdlusaastatel), kuigi võrreldes 2014. aastaga oli 2015. aastal günekoloogiliste pöördumiste hulk vähenenud 8,9%. Eriarstidest oli enim visiite kirurgile, neuroloogile, psühhiaatrile ja otorinolarüngoloogile. Üldkirurgi vastuvõttude arv langes 2015. aastal võrreldes 2014. aastaga 53%, peamiseks põhjuseks üldkirurgi piiratud vastuvõtupäevade arv.

Günekoloogide peamine töö on kontratseptsiooni määramine ja järelvalve; raseduse tuvastamise, nõustamine ja jälgimine; menstruaaltsükli häirete diagnoosimine ja ravi; günekoloogilise sfääri kasvajate ennetus, diagnostika ja ravi; väikese vaagna valukaebuste ja põletike ravi. Normaalraseduse jälgimine ja nõustamine ning kasvajaeelsete seisundite avastamine on ämmaemandate iseseisva vastuvõtu osa.

Üldkirurgi vastuvõtule pöördutakse peamiselt väikeste nahakasvajate ja vigastuste tõttu. Psühhiaatri vastuvõtule pöördumise juhtivaks põhjuseks on ärevushäired. Neuroloogile pöördutakse pea-, kaela ja seljavalude ning tasakaaluhäirete raviks.

Võrreldes 2015. aasta pöördumiste arvu 2014. aastaga, oli rohkem pöördumisi kardioloogi, dermatoveneroloogi, ortopeedi, psühhiaatri endokrinoloogi, uroloogi, pulmonoloogi, nefroloogi ja taastusravi arsti vastuvõtule. Üheks selgituseks on täiendava eriarsti tööle asumine ja vastuvõtupäevade arvu suurendamine. Vähem pöördumisi oli günekoloogile, reumatoloogile, otorinolarüngoloogile, pediaatrile, neuroloogile, kirurgile, sisehaiguse arstile.

Endokrinoloogi ja pulmonoloogi vastuvõttude arv suurenes 2014. ja 2015. aastal. Eelnevatel aastatel olid nende eriarstide vastuvõtud näidatud sisehaiguste vastuvõttude seas ja selgitab vastuvõttude arvu vähenemist sisehaiguste erialal 2014. ja 2015. aastal.

Eesti Haigekassa andmebaasi ravijuhtude statistika (1 ravijuht võib sisalda ühte või mitut sama arsti ambulatoorset vastuvõttu) põhjal selgub, et 2014. aastal Raplamaa elanike Raplamaa Haiglasse pöördumiste osatähtsus siin pakutavate erialade puhul oli keskmiselt 56%. Erialadel, kus oli parem arstidega kindlustatus, oli ka Raplamaa Haigla haigusjuhtude osatähtsus suurem, nt sisehaiguste erialal 77% ja üldkirurgia erialal 75%. Eeltoodu kinnitab, et eriarsti vastuvõttude toimumise korral eelistatakse pöörduda kodukoha tervishoiuasutusse. *(Tabel 14.)*

Tabel 14. Rapla maakonna elanike ambulatoorsed eriarstiabi ravijuhud 2014

Eriala	Amb. ravijuhtude arv			RMH osatähtsus %%
	RMH	Teised th-asutused	Kokku	
Dermatoveneroloogia	1 167	1 980	3 147	37%
Günekoloogia	11 402	7 119	18521	62%
Kardioloogia	1 343	1 028	2 371	57%
Nefroloogia	90	447	537	17%
Neuroloogia	3 389	1 811	5 200	65%
Ortopeedia	358	3 768	4 126	9%
Otorinolarüngoloogia	2 546	2 090	4636	55%
Pediaatria	281	2 443	2 724	10%
Psühhiaatria	2 313	2 479	4792	48%
Reumatoloogia	1 269	1 083	2 352	54%
Sisehaigused	2 912	856	3768	77%
Taastusravi	427	555	982	43%
Üldkirurgia	8 409	2 816	11225	75%
Kokku	**23 337**	**19 376**	**42 713**	**56%**

Allikas: Eesti Haigekassa andmebaas, Sotsiaalministeerium

Uuringu „Elanike hinnangud tervisele ja arstiabile 2013“ tulemustes on märgitud: „Vestlustest Rapla elanikega selgub, et väga oluliseks peetakse teadmist, et arstiabi on vajadusel käeulatuses, haigla erakorralise meditsiini osakond valmis koheselt abi andma ning ka eriarstiabi on kodukohas mugavalt kättesaadav.“ Ka haigla varasem nõukogu esimees Riigikogu liige Kalle Palling on öelnud: „Meie eesmärk on, et Rapla maakonna inimestele oleks tagatud eriarstiabi kättesaadavus. Me soovime, et patsiendid saaksid arstiabi esmalt maakonnas ning vajadusel suunatakse nad kiiresti Regionaalhaiglasse.“
Oluline on, et Raplamaa elanikud saavad ka tulevikus kvaliteetseid tervishoiuteenuseid kohapeal ning vajadusel viiakse patsientide kiire täiendav diagnostika ja ravi läbi Põhja-Eesti Regionaalhaiglas."
Arvestades eeltoodut, plaanime ka edaspidi head koostööd SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla kolleegidega.

Ambulatoorse eriarstiabi mahtude prognoosimisel Rapla maakonna elanikele aastaks 2030 oleme aluseks võtnud Sotsiaalministeeriumi ravivajaduse prognoosi aastaks 2030, Raplamaa Haigla 2014. aasta osatähtsuse ambulatoorse tervishoiuteenuste osutamises (v.a sünnitusabi ja günekoloogia erialal 85% ulatuses) ja arvestanud, et lisaks rahvastikumuutustele muutub ka ravi kasutus elaniku kohta. Lisaks oleme arvestanud**, et Raplamaa Haigla võtab üle käesoleval ajal valikupartneri poolt osutatava günekoloogilise abi mahu**. Ambulatoorse

oftalmoloogiateenuse osutamist Raplamaa Haiglal plaanis ei ole. Oleme arvestanud, et Statistikaameti rahvastikuprognoos näitab Raplamaal suhteliselt väikest elanike arvu vähenemist koos eakate arvu suurenemisega ja et on kasvanud ravivajadus mõnel erialal (taastusravi, psühhiaatria). *(Tabel 15., Joonis 14).*

Tabel 15. Eriarsti ambulatoorsete vastuvõttude arv 2014, prognoos 2030, SA Raplamaa Haigla

Arstieriala	*2014*	*RMH prognoos 2030*
dermatoveneroloogia	**1 266**	**1 266**
taastusravi	**456**	**698**
sisehaigused	**1 294**	**1 255**
3. taseme terapeutilised erialad:		
endokrinoloogia	*702*	*712*
kardioloogia	*1 481*	*1 360*
nefroloogia	*90*	*106*
neuroloogia	*3 701*	*3 249*
pediaatria	*271*	*207*
pulmonoloogia	*115*	*116*
reumatoloogia	*1 329*	*1 171*
psühhiaatria	**2 907**	**3 829**
otorinolarüngoloogia	**2 963**	**2 282**
sünnitusabi ja günekoloogia	**12 331**	**11 097**
üldkirurgia	**8 048**	**7 972**
3. taseme kirurgilised erialad:		
ortopeedia	*710*	*480*
uroloogia	*436*	*451*
muud erialad	*2 886*	*500*
4. taseme erialad kokku	**29 265**	**28 399**
Kõik erialad kokku	**40 986**	**36 751**

Allikas: Tervise Arengu Instituudi Tervisestatistika andmebaas, Sotsiaalministeeriumi tervishoiuteenuste kasutamise prognoos 2030

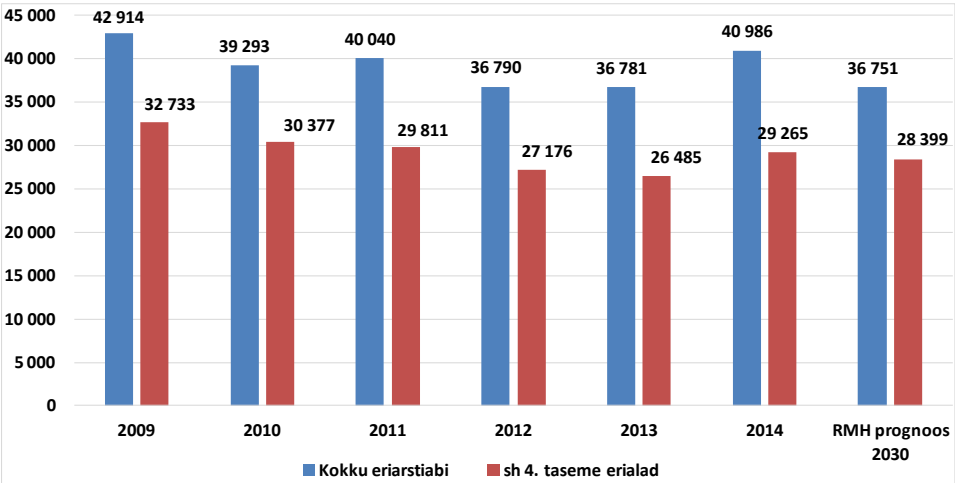

Allikas: Tervise Arengu Instituudi Tervisestatistika andmebaas, Sotsiaalministeeriumi tervishoiuteenuste kasutamise prognoos 2030

Joonis 14 . Eriarsti ambulatoorsete vastuvõttude arv 2009–2015, prognoos 2030, SA Raplamaa Haigla

Erakorralise meditsiini osakonna arsti ambulatoorsete vastuvõttude arvuks aastaks 2030 prognoosime **6500**. Selleks on vajalikud arstid, kes on pädevad nii kirurgiliste (kirurgilised pisiprotseduurid) kui ka terapeutilise profiiliga haigete diagnoosimises ja ravis. Ööpäevaringne valve oleks tagatud erakorralise meditsiini eriala ettevalmistusega või vastava täiendkoolituse läbinud arstide poolt, valmisolekus oleksid radioloogia- ja laboriteenistus (radioloogiatehnik ja bioanalüütik) koostöös Põhja-Eesti Regionaalhaiglaga.

Praegu Raplamaa Haiglas töötava personaliga oleks võimalik edaspidi katta maakonna elanike ambulatoorse eriarstiabiteenuse vajaduse vaid senisel tasemel (56% koguvajadusest). Eriarstide ambulatoorsete vastuvõttude prognoosi realiseerumise eelduseks on jätkuv tihe koostöö Põhja-Eesti Regionaalhaiglaga ja teiste tervishoiuasutuste arstidega kardioloogia, nefroloogia, ortopeedia, reumatoloogia ja üldkirurgia erialadel ning uue täiskoormusega üldkirurgi, günekoloogi, dermatoveneroloogi, sisehaiguste arsti, taastusraviarsti, otorinolarüngoloogi ja psühhiaatri tööleasumisel.

4.2. Iseseisev õendusabi

Raplamaa Haiglas järgitakse tervishoiukorralduse positiivset suundumust **õendusabi rolli tähtsustumisel**, **õdede ja ämmaemandate järjest kasvaval kaasamisel** patsiendi terviseseisundi jälgimisele ja eriarstide töökoormuse vähendamisele.

Diabeediõde nõustab ravil olnud haigeid: analüüsib terviseriske, hindab patsientide terviseseisundit, jälgib ravisoostumust.

Kuna psühhiaatrite vastuvõtule saamise järjekorrad on jätkuvalt pikad, loodame abi **psühhiaatriaõe** (vaimse tervise õe*)* vastuvõtust. Psühhiaatriaõel on oluline roll arsti poolt määratud ravimite järjepideva võtmise selgitamisel, ravimite toimest ja kõrvaltoimetest informeerimisel. Psühhiaatriaõel on oskust ja aega juhendada vajadusel ka haige pereliikmeid, sh töö- ja elukorralduse osas, rääkida sotsiaalabi võimalustest.

Ämmaemandad tegelevad normaalraseduse juhendamise ja nõustamisega ning vajalike dokumentide vormistamisega, samuti lubatud retseptide väljastamisega. Ämmaemandad on pädevad nõustama naisi soovimatu raseduse, naistehaiguste, sugulisel teel levivate haiguste ning naise üleminekuea probleemide ja muude küsimuste osas. Ämmaemandate iseseisvad vastuvõtud lühendavad järjekordi arstide vastuvõtule ja nende juhendamisel töötab perekool. Eeltoodud suundumuste elluviimiseks aga vajaks Raplamaa Haigla oma koosseisu rohkem õendustöötajaid. (*Tabel 16).*

Tabel 16. Õendustöötajate iseseisvad vastuvõtud 2010−2015, prognoos 2030, SA Raplamaa Haigla

Indikaator	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2030
Õendustöötaja ambulatoorsed vastuvõtud	520	470	465	784	898	648	698
sh ämmaemanda ambulatoorsed vastuvõtud	520	470	465	784	898	441	471
Õendustöötaja koduvisiidid	78	917	702	476	199	130	140
sh koduõendus			690	476	199	130	140

Allikas: Tervise Arengu Instituut, Tervisestatistika ja terviseuuringute andmebaas

4.3. Päevaravi/päevakirurgia ravijuhud

Päevaravi teenuste osutamiseks on siiani kasutatud statsionaari vabu ravivoodeid, spetsiaalne osakond puudub. Päevaravi, sh päevakirurgia arendamine on Rapla haigla üheks prioriteediks ja töömahu suurenemine on plaanitud koos haiglahoonete renoveerimise ja voodifondi paindliku kasutamisega. Päevakirurgia teenust osutatakse praegu üldkirurgia, günekoloogia ja otorinolarüngoloogia erialal, päevaraviteenust sisehaiguste, psühhiaatria ja nefroloogia (hemodialüüs) erialal. Päevaravi haigusjuhte oli 2015. aastal 723 (2014. aastal 466), päevakirurgia ravijuhte 401 (2014. aastal 453). Ravijuhtude arv vähenes üldkirurgia ja günekoloogia erialal, tõusis nefroloogia, psühhiaatria, sisehaiguste ja otorinolarüngoloogia erialal. *(Tabel 17., Joonis 15.)*

Päevaravi ja päevakirurgia ravijuhtude planeerimisel aastaks 2030 arvestasime, et lisaks rahvastikumuutustele muutub ka ravi kasutus elaniku kohta ning et maakonna elanikele vajalikud päevaravi ja päevakirurgia teenused sisehaiguste, nefroloogia (peritoneaaldialüüs), günekoloogia, otorinolarüngoloogia erialadel oleksid kodumaakonnas kättesaadavad 85% ulatuses vajadusest. Tuginedes Eesti Haigekassa ja Sotsiaalministeeriumi soovitustele oleme prognoosinud aastaks 2030 kokku 1584 päevaravi ja päevakirurgia ravijuhtu, 72,4% rohkem kui oli 2014. aastal. *(Tabel 17., Joonis 15.)*

Tabel 17. Päevaravi/päevakirurgia ravijuhtude arv 2009−2015, prognoos 2030, SA Raplamaa Haigla

Eriala	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	RMH prognoos 2030
Nefroloogia	0	0	0	66	365	434	648	761
Psühhiaatria	30	42	23	4	3	2	42	100
Sisehaigused	62	50	50	58	42	30	33	82
Günekoloogia	285	339	319	416	315	305	257	337
Otorinolarüngoloogia	0	0	0	15	20	26	34	159
Üldkirurgia	110	156	192	141	151	122	110	145
Kokku	**487**	**587**	**584**	**700**	**896**	**919**	**1 124**	**1 584**

Allikas: Tervise Arengu Instituudi Tervisestatistika andmebaas, Sotsiaalministeeriumi tervishoiuteenuste kasutamise prognoos

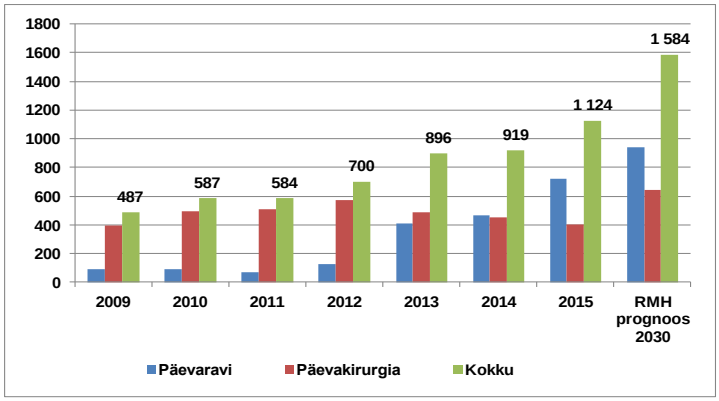

Allikas: Tervise Arengu Instituudi Tervisestatistika andmebaas, Sotsiaalministeeriumi tervishoiuteenuste kasutamise prognoos

Joonis 15. Päevaravi/päevakirurgia ravijuhtude arv 2009−2015, prognoos 2030, SA Raplamaa Haigla

4.4. Ravivoodite kasutamine

Viimastel aastatel on statsionaarse ravi juhud Eestis vähenenud. Põhjus on suurenenud päevaravi kasutamine ja ka Eesti Haigekassaga sõlmitavate statsionaarse ravi lepingumahtude vähenemine.

2015. aastal oli Eestis 232 278 haiglaravi juhtu (2014. aastal 237 569, 2013. aastal 240 166), neist Raplamaa Haiglas 2459 (2014. aastal 2509, 2013. aastal 2649). Hospitaliseerimine 1000 elaniku kohta oli 2015. aastal Eestis 176,6 ja Raplamaa Haiglas 106,9. *(Tervis Arengu Instituudi andmed).* Ka *Tervise infosüsteemi* mitteametlikel andmeil oli raplamaalaste hospitaliseerimine kõigis Eestimaa haiglais kokku 1000 elaniku kohta vaid 127,0.
Eesti Haigekassa 2014. aasta andmetel oli Raplamaa Haigla osakaal maakonna elanike kogu haiglaravis 44,6% ja oma haiglas avatud erialadel 71,1%. *(Tabel 18.)*

Tabel 18. Rapla maakonna elanike statsionaarse ravi voodipäevade kasutus 2014

Eriala	Rapla maakonna elanike voodipäevade arv 2014 kokku	sh RMH-s	RMH voodi-päevade osakaal %-des
Günekoloogia	1 089	434	39,9
Iseseisev õendusabi	10 135	7 664	75,6
Pediaatria	2 855	563	19,7
Sisehaigused	7 953	7 318	92,0
Üldkirurgia	3 615	2 874	79,5
Psühhiaatria	5 747	3 465	60,3
Kokku RMH erialad	**31 394**	**22 318**	**71,1**
Kokku kõik rialad	**50 067**	**22 318**	**44,6**

Allikas: Eesti Haigekassa andmebaas, Tervise Arengu Instituudi Tervisestatistika ja terviseuuringute andmebaas

Eelneva alusel saab öelda, et raplamaalased kasutavad Eesti keskmisest vähem haiglaravi. Tervishoiuteenuste võrdse kättesaadavuse tagamise nimel ei tohiks Raplamaa Haigla statsionaarse abi maht edaspidi väheneda. Ka viimase küsitlusuuringu „Elanike hinnangud tervisele ja arstiabile 2013“, tulemused toetavad sama:
“Oma kodulähedast, näiteks maakonnahaiglat, eelistavate inimeste osakaal on 2013. aastal võrreldes aastatega 2010−2011 kasvanud. Alla poole (48%) vastajaist eelistaksid saada ravi Tallinnas või Tartus asuvas piirkondlikus haiglas, juhul kui seal on uuringu- ja ravivõimalused paremad kui oma maakonna üdhaiglas.“
Ka kohalikud omavalitsused pooldavad Raplamaa Haigla tegevuse jätkamist vähemalt olemasolevas mahus, peamisteks argumentideks on teenuste regionaalse kättesaadavuse vajadus ning soov säilitada Raplas maksimaalselt töökohti.

Haiglavõrgu arengukava dokumentide järgi pidi aastaks 2015 Raplamaa Haiglas olema avatud kokku 82 ravivoodit, neist 42 aktiivravi voodit. Tegelikult töötas 2015. aastal vastavalt 79 ja 44 ravivoodit. Aktiivravi vooditel oli Eestis keskmiseks ravikestuseks plaanitud 4,6 päeva ja voodihõiveks 83%. Tervise Arengu Instituudi viimaste avaldatud andmete järgi oli üldhaiglate aktiivravi vooditel ravikestus 5,4 päeva ja voodihõive 60,0%, Eesti haiglavõrgu keskmine oli 2015. aastal vastavalt 5,3 päeva ja 69,44% ning haiglavõrgu arengukavas seatud eesmärgini ei jõutud. Raplamaa Haiglas olid need indikaatorid 2015. aastal 6,0 päeva ja 71,28%.
(Tabel 19.)

Tabel 19. Ravivoodite kasutamine, 2014−2015

Indikaator	2014		2015	
	Keskmine ravikestus	Voodihõive	Keskmine ravikestus	Voodihõive
Kõik haiglad, kõik voodiprofiilid	8,8	73,7	8,1	74,8
sh aktiivravi	5,4	69,1	5,5	69,7
Kõik üldhaiglad, kõik voodiprofiilid	9,2	69,6	9,6	70,2
sh aktiivravi	5,4	58,9	5,6	57,7
Raplamaa Haigla, kõik voodiprofiilid	**8,9**	**64,4**	**8,6**	**74,0**
sh aktiivravi	**5,7**	**51,1**	**6,0**	**71,3**

Allikas: Tervise Arengu Instituut, Tervisestatistika ja terviseuuringute andmebaas

Raplamaa Haigla ravivoodite kasutamise viimaste aastate andmed on toodud *tabelis 20*.

Tabel 20. Ravivoodite kasutamine, 2009−2015, SA Raplamaa Haigla

(V− ravivoodite arv, L− haiglast lahkunute arv, Vp− voodipäevade arv, Rk− ravikestus, Vh− voodihõive)

Eriala	2009					2010					2011					2012				
	V	L	Vp	Rk	Vh	V	L	Vp	Rk	Vh	V	L	Vp	Rk	Vh	V	L	Vp	Rk	Vh
Sisehaigused	30	1 287	9 667	7,5	98,09	30	1 230	8 563	7,0	73,31	35	1 122	7 771	6,9	66,53	27	1 061	7 331	6,9	74,39
Üldkirurgia*	30	1 183	6 410	5,4	67,54	30	1 078	5 704	5,3	60,11	30	858	4 548	5,3	47,92	30	702	3 579	5,1	32,68
Günekoloogia	19	394	1 041	2,6	12,40	18	372	970	2,6	14,76	18	330	880	2,7	13,39	11	264	834	3,2	20,77
Pediaatria	12	392	1 248	3,2	28,50	12	369	1 274	3,5	49,90	7	312	1 066	3,4	41,70	7	264	915	3,5	35,80
Aktiivravi-voodid kokku	**91**	**3 256**	**18 366**	**5,6**	**55,29**	**90**	**3 049**	**16 511**	**5,4**	**50,26**	**90**	**2 622**	**14 265**	**5,4**	**43,42**	**75**	**2 291**	**12 659**	**5,5**	**46,24**
Psühhiaatria	9	312	4 428	14,2	121,32	10	287	3 892	13,6	106,63	10	260	3 703	14,2	101,45	10	253	3 608	14,3	98,85
Iseseisev õendusabi	10	130	2 265	17,4	124,11	10	211	4 258	20,2	116,66	10	163	4 133	25,4	113,23	10	159	3 873	24,3	105,81
Pikaravi-voodid kokku	**19**	**442**	**6 693**	**15,1**	**96,51**	**20**	**498**	**8 150**	**16,4**	**111,64**	**20**	**423**	**7 836**	**18,5**	**107,34**	**20**	**412**	**7 481**	**18,2**	**102,48**
Kokku	**110**	**3 698**	**25 059**	**6,8**	**62,41**	**110**	**3 547**	**24 661**	**7,0**	**61,42**	**110**	**3 045**	**22 101**	**7,3**	**55,05**	**95**	**2 703**	**20 140**	**7,5**	**58,08**

Allikas: Raplamaa Haigla tervisestatistika aastaaruanded, Tervise Arengu Instituut, Tervisestatistika ja terviseuuringute andmebaas

Tabel 20. Järg

2013					2014					2015					Eriala
V	L	Vp	Rk	Vh	V	L	Vp	Rk	Vh	V	L	Vp	Rk	Vh	
27	1 031	6 941	6,7	70,43	24	1 034	7 318	7,1	70,43	24	1 086	8 140	7,5	92,9	Sisehaigused
20	689	3 721	5,4	50,97	23	595	2 874	4,8	39,4	12	536	2 601	4,9	85,9	Üldkirurgia*
10	204	591	2,9	14,72	9	163	434	2,7	13,2	4	140	322	2,3	22,1	Günekoloogi
4	197	627	3,2	28,60	4	172	563	3,3	38,4	4	138	357	2,6	24,5	Pediaatria
61	**2 121**	**11 880**	**5,6**	**53,36**	**60**	**1 964**	**11 189**	**5,7**	**51,09**	**44**	**1 900**	**11 420**	**6,0**	**71,28**	**Aktiivravi-voodid**
10	248	3 451	13,9	94,55	10	233	3 465	14,9	94,93	10	211	3 089	14,6	84,63	Psühhiaatria
25	280	7 686	27,5	84,23	25	312	7 664	24,6	83,99	25	348	6 646	19,1	72,83	Iseseisev õendusabi
35	**528**	**11 137**	**21,1**	**87,18**	**35**	**545**	**11 129**	**20,4**	**87,12**	**35**	**559**	**9 735**	**17,4**	**76,20**	**Pikaravi-voodid**
96	**2 649**	**23 017**	**8,7**	**65,69**	**95**	**2 509**	**22 318**	**8,9**	**64,36**	**79**	**2 459**	**21 155**	**8,6**	**74,00**	**Kokku**

Aastatel 2009−2015 on haiglaravi juhtude arv Raplamaa Haiglas vähenenud 1239 võrra (maakonna rahvaarv on neil aastatel vähenenud 2602 elaniku võrra).
2015. aastal statsionaarist lahkunud 2459 patsiendi seas oli mehi 40,1% ja naisi 59,9%. Haiged vanusrühmas 0−14 aastat moodustasid 9,1%, vanusrühmas 15−64 aastat 43,9% ja vanusrühmas 65 aastat ja vanemad 47,0% haiglaravil viibinutest.
5 juhtivat haiglaravi põhjust olid: vereringeelundite haigused (649 juhtu), hingamiselundite haigused (362 juhtu), seedeelundite haigused (274 juhtu), psüühika- ja käitumishäired (267 juhtu) ja kasvajad (161 juhtu). *(Joonis 16., Tabel 21.)*

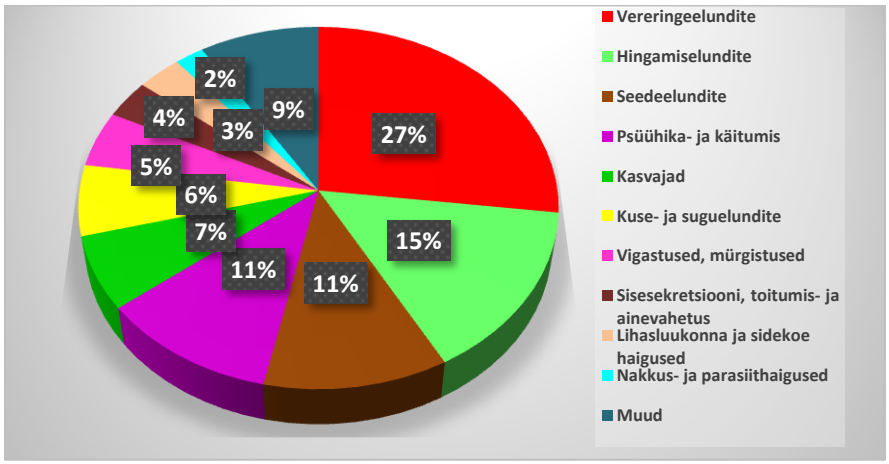

Allikas: Tervise Arengu Instituut, Tervisestatistika ja terviseuuringute andmebaas

Joonis 16. Juhtivad haiglaravi põhjused 2015, SA Raplamaa Haigla

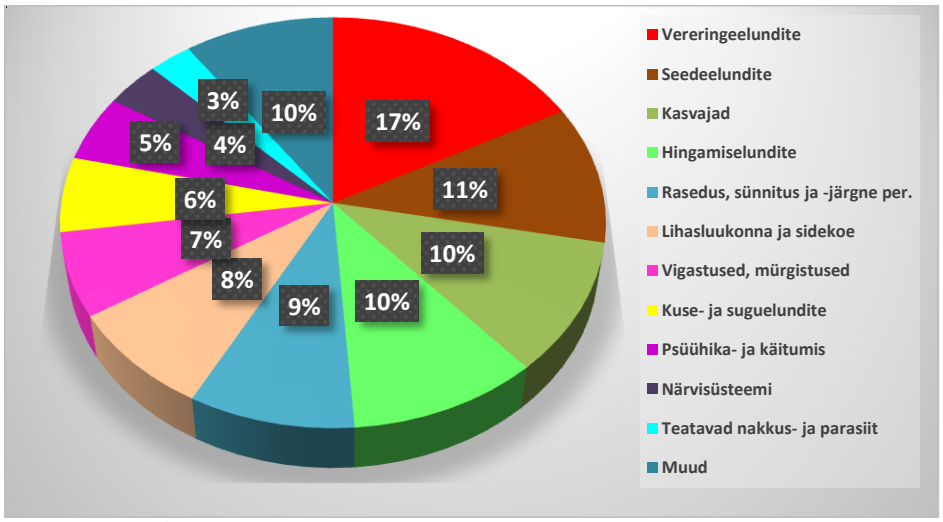

Allikas: Tervise Infosüsteem (mitteametlik)

Joonis 17. Raplamaa elanike juhtivad haiglaravi põhjused 2015 (kõik haiglad)

Kõigis Eesti haiglates kokku ravitud raplamaalaste juhtivad diagnoosid erinevad Raplamaa Haiglas ravitute omadest. Enamuse seedesüsteemi ägedate haiguste kirurgiline ravi, pahaloomuliste kasvajate kirurgiline, kiiritus- ja keemiaravi, ortopeediliste haiguste kirurgiline ravi viiakse läbi Põhja-Eesti Regionaalhaiglas, Tartu Ülikooli Kliinikumis, sünnitused toimuvad Tallinna keskhaiglates vm.

SA Raplamaa Haiglas aastatel 2009–2015 statsionaarsel ravil viibinute haiglaravi põhjused RHK-10 järgi on toodud *tabelis 21*.

Tabel 21. Haiglaravi põhjused RHK-10 järgi, 2009−2015, SA Raplamaa Haigla

Haiglaravi põhjus RHK-10 järgi	RHK -10 kood	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Nakkus-ja parasiithaigused	A00-B99	72	83	66	43	59	55	52
Kasvajad	C00-D48	142	126	128	134	156	157	158
Vere- ja vereloomeelundite haigused	D50-89	20	40	22	19	34	33	24
Sisesekretsiooni-, toitumis- ja ainevahetushaigused	E00-90	121	123	101	62	73	92	83
Psüühhika- ja käitumishäired	F00-99	317	297	274	270	265	281	267
Närvisüsteemihaigused	G00-99	71	54	53	39	32	70	47
Silma-ja silmamanuste haigused	H00-59	0	1	3	0	2	3	2
Kõrva-ja nibujätkehaigused	H60-95	22	14	10	9	14	19	11
Vereringeelundite haigused	I00-99	663	595	526	493	544	616	649
Hingamiselundite haigused	J00-99	551	527	440	439	407	418	362
Seedeelundite haigused	K00-93	473	477	380	390	308	309	274
Naha- ja nahaaluskoe haigused	L00-99	61	47	35	37	52	52	50
Luu-lihaskonna haigused	M00-99	216	217	178	130	117	88	79
Kuse-suguelundite haigused	N00-99	305	318	249	199	161	150	152
Rasedus, sünnitus- ja sünnitusjärgse perioodi patoloogia	O00-99	440	414	375	107	92	61	42
Sünnitusperioodis tekkinud teatavad seisundid	P00-96	20	18	11	0	0	1	0
Kaasasündinud väärarendid	Q00-98	7	3	22	2	1	0	0
Mujal klassifitseerimata sümptomid	R00-99	26	27	25	25	17	23	27
Vigastused ja mürgistused	S00-T98	140	101	135	105	100	114	120
Terviseseisundit mõjustavad tegurid	Z00-99	5	23	12	10	17	17	10

Allikas: Tervise Arengu Instituut, Tervisestatistika ja terviseuuringute andmebaas

Eesti Haigekassa nõue on, et statsionaarse eriarstiabi kättesaadavus oleks tagatud geograafiliselt nii, et võimaldaks pakkuda kvaliteetset teenust optimaalse voodifondiga. „Koduläheduse printsiip on oluline, kuid nii ambulatoorse kui statsionaarse eriarstiabi planeerimisel tuleb leida mõistlik ning ühiskonnale jõukohane ja vastuvõetav tasakaal kvaliteedi, ratsionaalse ressursikasutuse ja koduläheduse vahel.“ Seda arvestab ka Raplamaa Haigla töömahtude prognoosimisel.

Raplamaa Haigla statsionaarse ravi mahu ja ravivoodite arvu prognoosimisel 2030. aastaks on arvestatud Sotsiaalministeeriumi prognoosimaterjalidega, päevaravi ja päevakirurgia juhtude arvu kasvuga statsionaarse abi arvelt kui ka haiglaravi hea kättesaadavuse vajadusega. *(Tabel 22., Joonis 18.)*

Osutatava statsionaarse ravi mahu prognoosimisel on aluseks võetud Sotsiaalministeeriumi prognoosimaterjalid aastaks 2030 ja soovituslik 80%-line voodihõive. Oleme arvestanud, et lisaks rahvastikumuutustele muutub ka ravi kasutus elaniku kohta ja et maakonna elanike haiglaravi vajadus sisehaiguste, günekoloogia ja iseseisva õendusabi voodiprofiilidel ning esmase järelravi vajadus oleks 80−85% ulatuses kaetud.

Üldkirurgilistel ravivooditel ravitakse lisaks üldkirurgilistele haigetele ka teisi kirurgilise profiiliga haigeid (ortopeedia, uroloogia, otorinolarüngoloogia jt). Sisehaiguste ravivooditel osutatakse statsionaarset ravi lisaks sisehaiguste haigetele ka teistele terapeutilise profiiliga haigetele (endokrinoloogia, kardioloogia, neuroloogia, reumatoloogia jt).

Tabel 22. SA Raplamaa Haigla voodipäevade prognoos 2030

Voodiprofiil	2014	RMH prognoos 2030
Günekoloogia	434	499
Pediaatria	563	426
Sisehaigused	7318	6 033
Üldkirurgia	2 874	1 831
Esmane järelravi	…	762
Iseseisev õendusabi	7 664	11 518
Kokku	**18 853**	**21 069**

Allikas: Tervise Arengu Instituudi Tervisestatistika andmebaas, Sotsiaalministeeriumi tervishoiuteenuste kasutamise prognoos

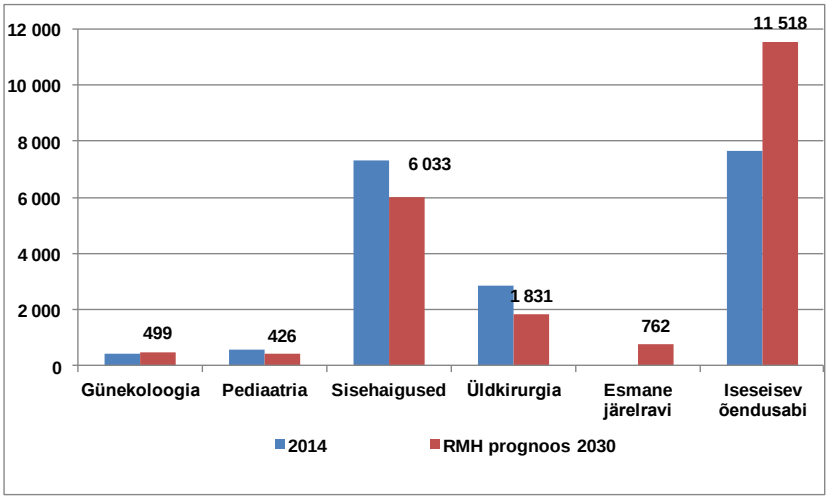

Allikas: Tervise Arengu Instituudi Tervisestatistika andmebaas, Sotsiaalministeeriumi tervishoiuteenuste kasutamise prognoos

Joonis 18. SA Raplamaa Haigla voodipäevade prognoos 2030

Võttes aluseks, et soovituslik voodihõive aastal 2030 on 80%, võiks Raplamaa Haigla ravivoodite arv olla 73: üldkirurgia ja günekoloogia kokku 8, sisehaigused ja pediaatria kokku 20, esmane järelravi 5 ning iseseisev statsionaarne õendusabi 40 ravivoodit. *(Tabel 23., Joonis 19.)*

Lisaks osutab Rapla maakonnas iseseisvat statsionaarset õendusabi AS Märjamaa Haigla.

Tabel 23. Ravivoodite arvu prognoos 2030, SA Raplamaa Haigla

Voodiprofiil	Voodipäevade arv	Ravivoodite arv
Sisehaigused	**6 033**	**18**
Pediaatria	**426**	**2**
Günekoloogia	**499**	**2**
Üldkirurgia	**1 831**	**6**
Esmane järelravi	**762**	**5**
Iseseisev õendusabi	**11 518**	**40**
Kokku	**21 069**	**73**

Allikas: Sotsiaalministeeriumi prognoosimaterjalid

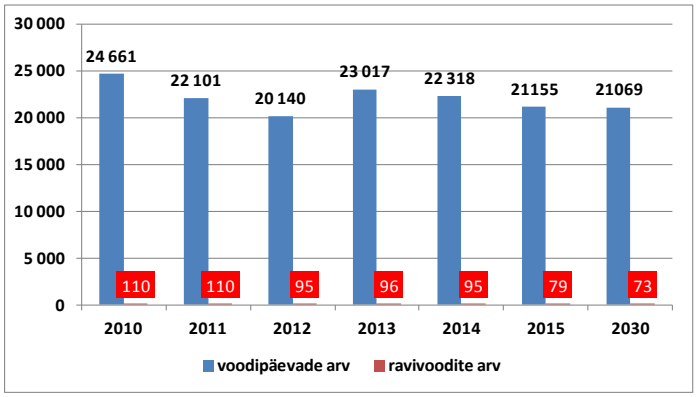

Allikas: Tervise Arengu Instituut, Tervisestatistika ja terviseuuringute andmebaas, Sotsiaalministeeriumi prognoosimaterjalid

Joonis 19. Ravivoodite ja voodipäevade arv 2010−2015, prognoos 2030, SA Raplamaa Haigla

Statsionaarsel ravil Raplamaa Haiglas aastal 2030 oleksid:

- ööpäevaringselt erakorralist abi vajavad patsiendid, kelle seisund ei eelda kohest suunamist kõrgemasse ravietappi,
- kroonilise haiguse ägenemisega patsiendid kodust või iseseisva õendusabi osakonnast, terapeutiliste ja kirurgiliste erialade plaanilist haiglaravi vajavad patsiendid (sh lapsed),
- Põhja-Eesti Regionaalhaiglast jt kõrgema etapi haiglatest suunatud järelravi patsiendid, kelle elukoht on üldjuhul Raplamaal;
- Raplamaa Haiglas osutatud aktiivravi järgselt pikemaajalist järelravi vajavad patsiendid;
- Raplamaa haiglas osutatud aktiivravi järgselt mittespetsiifilist taastusravi vajavad patsiendid ja krooniliste haigustega funktsioone toetavat mittespetsiifilist taastusravi vajavad patsiendid;
- statsionaarset iseseisvat õendusabi vajavad geriaatrilised patsiendid, aktiivravi järgset õendusabi vajavad patsiendid, hospiitsteenust vajavad patsiendid.

Plaaniline kirurgiline töö tagatakse üldkirurgia, otorinolarüngoloogia ja günekoloogia erialadel. Hulgi- ja keerukamate vigastustega ja erakorralist kirurgilist abi vajavad patsiendid, aga ka ägeda müokardiinfarkti diagnoosiga haiged ning peaajuinsuldi diagnoosiga haiged, kellele on võimalik teha trombolüüsi, viib kiirabi otse Tallinna kõrgema etapi haiglatesse.

4.5. Kirurgiline töö

Kirurgiliste protseduuride koguarv ja statsionaaris tehtud kirurgiliste protseduuride arv on aastatel 2010−2015 langustrendis. 2010. aastal tehti 4101 ja 2015. aastal 2525 kirurgilist protseduuri, vähenemine 61,6%. *(Tabel 24., Joonis 20.)* Selle peamine põhjus on opereerivate kirurgide, nii üldkirurgide kui ka günekoloogide ja otorinolarüngoloogide, nappus. Üldkirurgia valve on kaetud teistes haiglates põhi- või osalise koormusega töötavate kirurgide poolt.

Ambulatoorsest kirurgilisest tööst 2015. aastal moodustasid enamiku naha ja nahaaluskoe kirurgilised protseduurid 77,9 %, naissuguelundite operatsioonid 7,6%, ning nina-, kõrva- ja kõrioperatsioonid 7,6%; kokku 92,5%.

Päevakirurgilises töös moodustasid kirurgilised protseduurid naissuguorganitel 49,5%, luu- ja lihaskoel 27,8%, nahal ja nahaaluskoel 6,5%; kokku 83,8%.

Statsionaarsete haigete kirurgilises ravis moodustasid enamiku seedetrakti ja põrna kirurgilised protseduurid 24,4%, naissuguorganite operatsioonid 20,9%, hammaste, lõualuude, suu ja neelu kirurgilised protseduurid 18,9%, perifeersete veresoonte ja lümfisüsteemi kirurgilised protseduurid 10,7%; kokku 74,9%.

Tabel 24. Kirurgiline töö operatsioonirühma ja ravitüübi järgi, 2009−2015, SA Raplamaa Haigla (Ravitüüp: A−ambulatoorne, PK−päevakirurgiline, S−statsionaarne, K−kokku)

Operatsiooni nimetus	2010				2011				2012				2013				2014				2015			
	A	PK	S	K	A	PK	S	K	A	PK	S	K	A	PK	S	K	A	PK	S	K	A	PK	S	K
Närvisüsteemi		9	17	**26**	0	4	10	**14**		8		**8**		9	11	**20**	**42**	**14**	13	**69**	40	13	13	**66**
Nägemiselundite	45			**45**	33			**33**	23			**23**												
Nina, kõrva ja kõri	210			**210**	237			**237**	190			**190**	180			**180**	**229**			**229**	118	10		**128**
Hammaste, lõualuude, suu ja neelu	34	6	81	**121**	28		71	**99**			89	**89**	28		89	**117**	**14**	**2**	109	**125**	11	20	76	**107**
Hingamiselundite, rindkereseina			5	**5**			8	**8**	3		6	**9**			10	**10**			5	**5**			3	**3**
Seedetrakti ja põrna			241	**241**		4	156	**160**		1	158	**159**		25	146	**171**		**4**	129	**133**		4	98	**102**
Urotrakti, meessuguorganite ja retroperitoneaalruumi			47	**47**			22	**22**		4		**4**		1	4	**6**		**5**	4	**9**		6	4	**10**
Naissuguorganite	96	352	168	**616**	101	248	141	**490**	93	311	135	**539**	106	224	90	**314**	**111**	**212**	67	**390**	129	214	84	**427**
Sünnitusabi		28	225	**253**		17	179	**196**		23	11	**23**		29	7	**36**		**31**				15	5	**20**
Luu- ja lihaskoe	71	253	946	**1270**	130	390	670	**1190**	108	466	419	**993**	110	281	376	**767**	**109**	**133**	138	**380**	75	120	48	**243**
Perifeersete veresoonte ja lümfisüsteemi		5	28	**33**		6	22	**28**		2	12	**14**			41	**41**		**1**	22	**23**		2	43	**45**
Naha	1161	24	49	**1234**	762	26	51	**839**	1076	30	67	**1173**	1021	26	35	**1082**	1286	**32**	34	**1352**	1318	28	28	**1374**
Kokku	**1617**	**677**	**1807**	**4101**	**1291**	**695**	**1330**	**3316**	**1493**	**845**	**897**	**3224**	**1445**	**595**	**809**	**2744**	**1791**	**434**	**521**	**2746**	**1691**	**432**	**402**	**2525**

Allikas: Tervise Arengu Instituut, Tervisestatistika ja terviseuuringute andmebaas

Vältimatu kirurgia osakaal on kahe viimase aastaga langenud 60%. Eriti on vähenenud luu- ja lihassüsteemi operatsioonide arv (1027 võrra), sünnitusabi operatsioonide arv (233 võrra) seoses sünnitusosakonna sulgemisega aastast 2012, naissuguorganite operatsioonide arv (189 võrra) ning seedetrakti ja põrna operatsioonide arv (139 võrra).

2012. aastal tehtud kirurgilise tegevuse analüüs näitas, et on otstarbekas lõpetada opereerimine põhitööväliselt ajal. Ägedate kaebustega saabunud patsiendid, kelle jälgimine ja ainult konservatiivne ravi ei võimalda oodata järgmise tööpäeva hommikuni, on suunatud Põhja-Eesti Regionaalhaiglasse või Ida-Tallinna Keskhaiglasse. Viimastel aastatel on kiirabi viinud õhtu- ja öötundidel vältimatut kirurgilist abi vajavad patsiendid kohe Tallinna haiglatesse, seetõttu oli erakorraliste hospitaliseerimiste osatähtsus üldkirurgia ja günekoloogia ravivooditele vaid 32−36%. Diagnostilistel ja erakorralise operatiivse ravi näidustusel on kiirabi selline töökorraldus põhjendatud ja patsiendi kiire ravi vajadust arvestav.
Alates 01.02.2013 töötab operatsioonituba vaid tööpäevadel kl 8−16
Kõhukoopa vältimatu kirurgia diagnoosiga patsiente hospitaliseeriti 2015. aastal 55
(2014. aastal 60, 2013. aastal 109, 2012. aastal 127 haiget). Vältimatuid üldkirurgilisi operatsioone oli 2015. aastal vaid 10 (ägeda apenditsiidi tõttu 6, ägeda koletsüstiidi tõttu 3, pitsunud songa tõttu 1), 2014. aastal 20.
2015. aastal vältimatu kirurgia korras hospitaliseeritud haigete letaalsus oli 0.

Haigla operatsiooniplokis on üks operatsioonituba, kus tehakse plaanilisi üldkirurgilisi, günekoloogilisi, otorinolarüngoloogilisi ja ortopeedilisi lõikusi nii statsionaari kui ka päevakirurgia haigetele. Erakorraliste üldkirurgiliste operatsioonide arv on väga väike.

Praegu tehakse veel laparoskoopilisi operatsioone, kuid seadmete amortiseerumise tõttu nende operatsioonidega jätkata pole edaspidi enam võimalik. Ilmselt ei toeta Regionaalhaigla

selle operatiivse teenuse jätkamist Raplamaa haiglas. Plaaniliselt tehakse ka põlve artroskoopilisi operatsioone ja nendega on plaanis jätkata.

Järgmiste aastate kirurgilises tegevuses võiks seadmete uuendamise võimaluse ja kirurgilise personali lisandumise korral olla endoskoopilise kirurgia areng ja orienteeritus päevakirurgiale: herniotoomiad, apendektoomiad, veenilaiendite operatsioonid. Samuti võiksid plaanis olla Dupuytreni kontraktuuri operatsioonid, tonsillektoomiad, adenotoomiad, septoplastikad, kuulmekile šunteerimised, konhotoomiad, emakaõõne abrasioonid, abordioperatsioonid, laparoskoopilised operatsioonid infertiilsuse korral jpm.
Arendades koostööd Põhja-Eesti Regionaalhaigla ja teiste haiglate kirurgiliste erialade arstidega (ortopeedid, günekoloogid, otorinolarüngoloogid), tahaksime võimaldada raplamaalastele vähemkeerulise säästliku, kuid kvaliteetse kirurgilise ravi kodumaakonnas.

Kirurgilise ravi prognoos aastaks 2030:
Raplamaa Haigla osutab operatiivseks tööks vajalike eelduste olemasolu korral (kaasaja tasemel operatsioonituba, seadmed, personal jm) tegevusloaga antud kirurgilistel erialadel maakonna elanikele kirurgilisi teenuseid 2014. aasta tasemel. Väheneb ambulatoorsete ja statsionaarsete kirurgiliste protseduuride arv, kuid suureneb päevakirurgia haigetele tehtav kirurgiliste protseduuride arv. *(Tabel 25., Joonis 21.)*

Tabel 25. Kirurgiliste protseduuride arvu prognoos 2030, SA Raplamaa Haigla

Ravitüüp	2014	RMH prognoos 2030
Ambulatoorne	1791	1612
Päevakirurgia	**431**	687
Statsionaarne	521	450
Kokku	**2743**	**2749**

Allikas: Tervise Arengu Instituut, Tervisestatistika ja terviseuuringute andmebaas, Sotsiaalministeeriumi prognoosimaterjalid

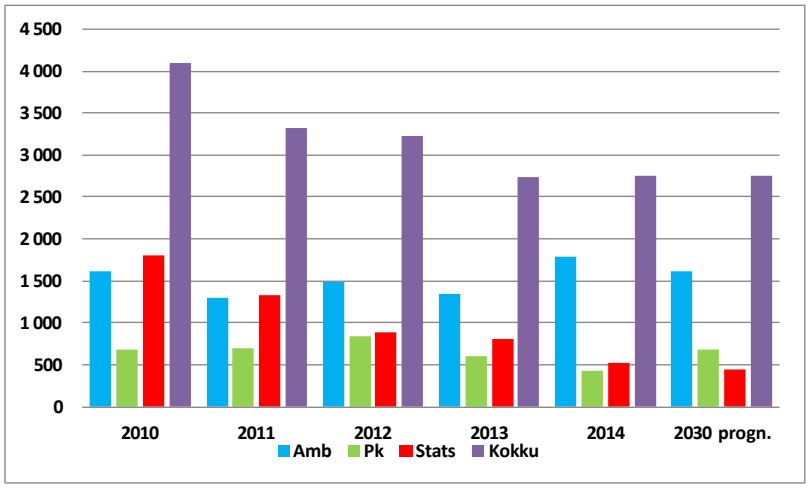

Allikas: Tervise Arengu Instituut, Tervisestatistika ja terviseuuringute andmebaas, Sotsiaalministeeriumi prognoosimaterjalid

Joonis 21. SA Raplamaa Haigla kirurgiline töö 2010–2014, prognoos 2030

4.6. Terviseuuringud ja raviprotseduurid

Haiguste kiirele diagnoosimisele ja efektiivsele ravile aitavad kaasa kõrgtehnoloogilised terviseuuringud ja raviprotseduurid: funktsionaal- ja ultrahelidiagnostika, endoskoopia, kompuutertomograafia, magnetresonantstomograafia, laboriuuringud.
SA Rapla Maakonnahaiglas aastatel 2010−2015 tehtud terviseuuringute ja raviprotseduuride koondandmed on toodud *tabelis 26*.

Tabel 26. Terviseuuringud ja raviprotseduurid 2010−2015, prognoos 2030, SA Raplamaa Haigla

Uuring, protseduur	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Laboriuuringud	133 618	134 015	133 269	131 830	136 136	142 029
Rö- uuringud	12 782	12 751	11 568	11 511	11 588	13 543
Ultraheliuuringud	4 995	5 610	5 674	5 157	5 956	6 964
Endoskoopilised uuringud	1 048	1 184	884	907	847	995
Funktsionaaldiagnostika	6 965	9 612	6 655	6 087	5 630	7 093
Teistelt asutustelt ostetud uuringud						
CT- uuringute arv	*2 787*	*2 549*	*3 817*	*4 407*	*5 461*	*7 425*
patsientide arv	*820*	*808*	*1 312*	*1 441*	1 397	2 158
MRT uuringute arv	*206*	*282*	*247*	*302*	*325*	*471*
patsientide arv	*174*	*264*	*236*	*282*	*295*	*315*
Laboriuuringud	*12 587*	*16 757*	*20 257*	*18 637*	*16 815*	*14 866*
Liikumisravi	1 915	1 894	2 312	3 074		
Füsioterapeudi protseduur	1 807	1 349	4 276	4 064	9,236*	11,546*
Aparaatravi	9 074	8 888	9 025	8 439	8 676	9 359
*koos liikumisraviga						

Allikas: Tervise Arengu Instituut, Tervisestatistika ja terviseuuringute andmebaas

Kõik kompuuter- ja magnetresonantstomograafia uuringud ning osa laboriuuringutest (osa mikrobioloogilistest ja immuunuuringust ning kõik geneetilised ja molekulaarbioloogilised uuringud) ostetakse praegu teistelt asutustelt. Mujalt sisse ostetud laboriuuringute koguarv on viimastel aastatel vähenenud seoses väiksema statsionaarsete haigete arvuga. Küll aga on teistelt ostetud rohkem geneetika ja molekulaarbioloogia uuringuid, mikrobioloogia ja immunoloogia analüüse.

Maakonna tasemel oli aastatel 2010−2015 nii terviseuuringute kui ka raviprotseduuride arv 100 patsiendi kohta väiksem kui Eesti keskmine. *(Tabel 27., Joonis 22.)*

Tabel 27. Terviseuuringud ja raviprotseduurid 100 patsiendi kohta, 2010−2015, SA Raplamaa Haigla

Indikaator	2010		2011		2012		2013		2014		2015	
	Eesti	Rapla-maa	Eesti	Rapla-maa	Eesti	Rapla-maa	Eesti	Rapla-maa	Eesti	Rapla-maa	Eesti	Rapla-maa
Funktsionaaldiagnostilised uuringud	12,6	7,8	12,7	7,6	13,0	8,4	13,3	8,2	14,5	7,4	15,2	7,4
Endoskoopilised uuringud	1,0	0,6	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,5	1,0	0,6
Ultraheliuuringud ja protseduurid	8,3	4,2	8,2	3,6	8,4	4,1	8,6	3,6	9,1	4,4	9,0	4,7
Röntgenuuringud ja protseduurid	11,0	9,4	11,0	9,1	10,8	8,9	11,2	8,7	11,3	8,6	10,2	9,3
Laboratoorsed uuringud	183,1	96,0	185,7	95,5	200,3	151,9	225,3	114,7	215,6	105,8	229,6	104,6
Taastusravi protseduurid	35,9	13,9	28,3	12,1	27,2	12,6	25,3	12,1	23,7	17,1	20,8	15,8

Allikas: Tervise Arengu Instituut, Tervisestatistika ja terviseuuringute andmebaas

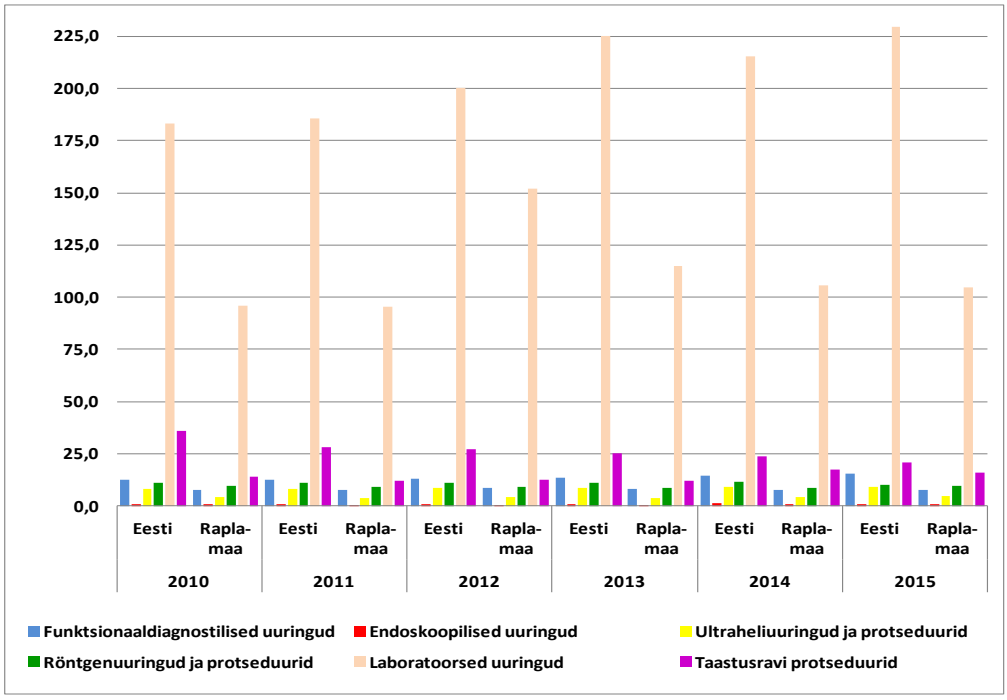

Allikas: Tervise Arengu Instituut, Tervisestatistika ja terviseuuringute andmebaas

Joonis 22. Terviseuuringud ja raviprotseduurid 100 patsiendi kohta, 2010−2015, SA Raplamaa Haigla

Raplamaa Haiglas on plaanis on avardada diagnostilisi võimalusi kolposkoopia sagedama kasutamise ja hüsteroskoopia kasutuselevõtu kaudu. Vereringeelundite ja aina enam levivate pulmonoloogiliste haiguste diagnoosimisel omandab funktsionaaldiagnostiliste võimaluste parendamine olulisema rolli.

Edaspidi peaks ühtse infosüsteemi loomisel põhipartneriks saama SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla. Ka on Regionaalhaigla endine juhatuse esimees öelnud:
„Regionaalhaigla pakutavate teenuste hulka võiksid kuuluda nii meditsiinilised sh laboriteenuseid, radioloogiaalased ning telekonsultatsioonid, samuti tugiteenused, sh infosüsteemide rakendused ja ühised hanked. Koostööst võidavad kõik − eelkõige kohalik kogukond ja haiglad, aga ka Regionaalhaigla ise ning muidugi tervishoiusüsteem laiemalt. Maakonda, kus on hästi funktsioneeriv tervishoiusüsteem, soovivad jääda või kolida ka noored pered.“

Ka SA Raplamaa Haigla nõukogu esimees Agris Peedu on öelnud: Regionaalhaigla kliiniline labor on oma kvaliteeditagamise oskusteabe täielikult rakendanud tütarhaiglate kasuks. Kaks aastat koostööd on andnud kindluse tegeleda edasi laboritöö jaotamisega. “

Prognoosime aastaks 2030 endoskoopiliste ja funktsionaaldiagnostika uuringute ning taastusravi protseduuride arvu kasvu, teisi terviseuuringuid praeguses mahus. *(Tabel 28.)*

Tabel 28. Terviseuuringud ja raviprotseduurid 2014, prognoos 2030, SA Raplamaa Haigla

Uuring, protseduur	2014	2030 prognoos
Laboriuuringud	136 136	138 000
Rö- uuringud	11 588	11 500
Ultraheliuuringud	5 956	6 000
Endoskoopilised uuringud	847	1 250
Funktsionaaldiagnostika	5 630	7 300
Teistelt asutustelt ostetud uuringud:		
CT- uuringute arv	*5 461*	*5 500*
patsientide arv	1 397	*1 400*
MRT uuringute arv	*325*	*330*
patsientide arv	*295*	*300*
Laboriuuringud	*16 815*	*14 000*
Liikumisravi		
Füsioterapeudi protseduur	9 236	15 000
Aparaatravi	8 676	9 500

Allikas: Tervise Arengu Instituut, Tervisestatistika ja terviseuuringute andmebaas

5. Tervishoiutöötajate arv ja vajadus haiglas

Kättesaadava ja kvaliteetse tervishoiuteenuse tagab tervishoiusüsteem, kus töötavad kvalifitseeritud ja motiveeritud tervishoiutöötajad.
Haigla tegevus üldhaiglana on käesoleval ajal tagatud kliinilise personali osas miinimumtasemel. *(Tabel 29.)*

Tabel 29. Tervishoiutöötajate täidetud ametikohad, 2010−2015, SA Raplamaa Haigla

Ametikoha nimetus	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
anestesioloog	2,0	2,0	2,25	1,75	1,75	1,75	2,25
dermatoveneroloog	1,0	1,0	0,5	0,2	0,2	0,3	1,0
endokrinoloog	0	0	0	0	0,2	0,2	0,55
erakorralise meditsiini arst	4,5	4,5	4,5	4,25	4,3	4,5	1,15
günekoloog	3,5	3,5	3,5	3,0	3,0	3,0	2,9
kardioloog	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
laboriarst	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
nefroloog	0	0	0	0	0	0,05	0,1
neuroloog	0,5	0,5	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
ortopeed	0,2	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2	0,7
otorinolarüngoloog	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	2,35
pediaater	1,5	1,5	1,0	0,75	0,75	0,75	1,2
psühhiaater	1,5	1,5	1,0	1,0	1,0	1,05	1,6
pulmonoloog	0	0	0	0	0	0,05	0,06
radioloog	1,0	1,0	0	0	0	0	0,25
reumatoloog	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,85
sisearst	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,4
taastusraviarst	0	0	0	0	0,1	0,2	0,45
uroloog	0	0	0	0	0,1	0,1	0,2
üldkirurg	3,25	3,25	3,25	3,25	3,25	3,25	4,8
üldarst	0,3	0,3	0,25	0	0,7	2,25	2,0
arstid kokku	**25,5**	**25,5**	**23,7**	**21,6**	**22,8**	**24,9**	**28,3**
õed ja ämmaemandad	65,3	64,0	64,5	53,0	53,7	45,2	47,4
muud erialad	48,5	49,3	46,3	48,5	58,6	49,9	53,0
Kokku	**139,3**	**138,8**	**134,5**	**123,1**	**135,1**	**120,0**	**128,7**
Täidetud ametikohad lepingulise koormuse järgi							

Allikas: Tervise Arengu Instituut, Tervisestatistika ja terviseuuringute andmebaas; Raplamaa Haigla tervisestatistika aruanded

Eriti teravaks muutub tulevikus olukord arstikohtade täitmisega, sest paljud arstid on kas saavutanud pensioniea või lähenemas sellele. Tallinna lähedust oleme saanud kasutada peamiselt mittekoosseisuliste arstide kaasamiseks.

Õendustöötajatega on haigla suhteliselt paremini kindlustatud, kuid napib õdesid koduõendusteenuse arendamiseks.

Põhikohaga (kuid erineva koormusega) töötasid Raplamaa Haiglas 2015. aastal järgmised eriarstid: sisehaiguste arstid (3), infektsionist (1), üldkirurgid (2), günekoloogid (3), neuroloog (1), kardioloog (1), reumatoloog (1), pediaatrid (2), anestesioloogid (2), laborimeditsiini arst (1), dermatoveneroloog (1).

28. mail 2014. a SA Rapla Maakonnahaigla ja SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla vahelise ühiste kavatsuste protokolli allakirjutamisel sõnas Regionaalhaigla juhatuse esimees Tõnis Allik: „Edasiste läbirääkimiste üheks märksõnaks on kindlasti personal. Kui praegu on arstide leidmine üldhaigla juhi põhiline töövaldkond, siis tulevikus võtab piirkondlik haigla selle rolli järk-järgult üle. See tähendab, et Regionaalhaigla, võttes arste tööle, arvestab, et arstil tekiks võimalus ja kohustus osakoormusega töötada ka väljaspool Tallinna.“

Nii töötaski 2015. aastal Raplamaa Haiglas Põhja-Eesti Regionaalhaiglast 10 arsti (osalise koormusega vastuvõtul ja valvetes), Ida-Tallinna Keskhaiglast käis 5 arsti (osalise koormusega vastuvõtul), Lääne-Tallinna Keskhaiglast 3 arsti (osalise koormusega vastuvõtul ja valvetes), Tallinna Lastehaiglast 2 arsti (osalise koormusega vastuvõtul ja valvetes), Viljandi Haiglast 2 arsti (osalise koormusega vastuvõtul ja valvetes), Pärnu haiglast 1 arst (osalise koormusega vastuvõtul).

Põhja-Eesti Regionaalhaigla arstide töötamist Raplamaa Haiglas on toetanud ka SA Raplamaa Haigla nõukogu esimees ja Põhja-Eesti Regionaalhaigla juhatuse esimees Agris Peedu, öeldes: „Üldhaiglate esmane mure on vajalike eriarstide vähesus ja seni on külalisarstide leidmiseks kasutatud otsekontakte. Võrgustumise suurem mõte on leida pikaajalised koostöölahendused ühistest ja ühitatavatest huvidest lähtudes. Koostöös saab külalisarstide probleemi lahendada nii, et see ei sõltuks enam konkreetsest arstist. Üldhaigla saab mõistlikult planeerida vastuvõtte ja arsti leidmine on regionaalhaigla ülesanne – arstide plaanipärane rotatsioon on üks tahk, mis lõppkokkuvõttes vähendab ka dubleerivaid toiminguid patsientide ravis.“

Rääkides sellest, missugused võimalused avanesid väiksemate haiglate arstidele ja õdedele seoses võrgustumisega, ütles hr Peedu, et esimene samm astuti selleks juba enne võrgustumist: „Alates 2015 algusest on Läänemaa, Raplamaa ja ka Hiiumaa haigla inimesed osalenud regionaalhaigla korraldatud koolitustel tasuta.“ Lisaks on Raplamaa Haigla töötajatel võimalus praktiseerida Regionaalhaiglas 2−3-päevaste tsüklitena ja osaleda kliinilistel konverentsidel.

SA Raplamaa Haigla nõukogu esimees Agris Peedu peab oluliseks häid tulemusi tugiteenustealases koostöös. „Selleks on konsolideeritud raamatupidamine, hanked, personaliarvestuse tarkvara, teave regionaalhaigla apteegi ja hanketeenistuse laovarude kohta, loodud on ligipääs kõigile (ravi)kvaliteedimaterjalidele, toimub IT-koostöö, taristualane nõustamine ja koolitamine. Kõik see on parandanud tütarhaiglate võimekust tegeleda oma patsientidega. Korduvalt on arutatud ka patsientide edasisuunamise süsteemi, aga ka järelravile tagasisuunamist. Arstidele ja õdedele annab see arusaamise teise poole ootustest ja võimalustest ehk selguse oma otsuste tegemiseks.“

Eeltoodule tuginedes ja Eesti Haigekassa ühe arsti ametikoha optimaalse keskmise täiskoormuse ravijuhtude arvu ja prognoositud töömahte aluseks võttes on koostatud

ametikohtade prognoos aastaks 2030. *(Tabel 30.)* Võrreldes 2015. aastaga suureneb õdede ja ämmaemandate ametikohtade arv ning väheneb arsti ja muude töötajate ametikohtade arv.

Tabel 30. Tervishoiutöötajate täidetud ametikohad 2014−2015, prognoos 2030, SA Raplamaa Haigla

Ametikoha nimetus	2014	2015	2030 prognoos
anestesioloog	1,75	2,25	1,0
dermatoveneroloog	0,3	1,0	0,5
endokrinoloog	0,2	0,55	0,2
erakorralise meditsiini arst	4,5	1,15	4,5
günekoloog	3,0	2,9	2,5
kardioloog	0,5	0,5	0,4
laboriarst	1,0	1,0	1,0
nefroloog	0,05	0,1	0,1
neuroloog	1,0	1,0	1,0
ortopeed	0,2	0,7	0,5
otorinolarüngoloog	1,25	2,35	1,0
pediaater	0,75	1,2	0,1
psühhiaater	1,05	1,6	2,8
pulmonoloog	0,05	0,06	0,1
radioloog	0	0,25	0
reumatoloog	0,5	0,85	0,4
sisearst	3,0	3,4	3,0
taastusraviarst	0,2	0,45	0,5
uroloog	0,1	0,2	0,1
üldkirurg	3,25	4,8	3,0
üldarst	2,25	2,0	0
arstid kokku	**24,9**	**28,3**	**22,7**
õed ja ämmaemandad	45,2	47,4	49,5
muud erialad	49,9	53,0	45,0
Kokku	**120,0**	**128,7**	**117,2**

Allikas: SA Raplamaa Haigla tervisestatistika aruanded

Kokkuvõte

Raplamaa on üks aeglasemalt kahaneva rahvaarvuga maakond Eestis. Tartu Ülikooli teadlaste mobiilpositsioneerimise meetodil tehtud regionaalse pendelrändeuuringu tulemuste põhjal on Rapla linn üks neljast maakonnakeskusest, kus on suurem rahvaarv, kui seda on rahvastikuregistri andmetel.
Maakonnas on viimase 5 aastaga kasvanud esmashaigusjuhtude arv 100 000 elaniku kohta. Elanikkond vananeb ja koos sellega suureneb krooniliste haigustega patsientide hulk, samal ajal kasvavad elanike ootused tervishoiuteenuste paremale kättesaadavusele ja kvaliteedile. Tervishoiusüsteemi materiaalsete võimaluste piiratus nõuab Raplamaa Haigla tihedat koostööd esmatasandiga nii ravi koordineerimise ja kui ka ratsionaalse ressursikasutuse huvides.

Dokument „Visioon aastani 2027“ kirjeldab Rapla maakonna arengut järgmiselt:
„Rapla maakond säilib ühtse regioonina keskusega Rapla linnas. Maakond tervikuna on läbi eri piirkondade arengueelduste oskusliku kasutamise regionaalselt enam tasakaalustunud. Peamised sotsiaalmajanduslikud erinevused pealinnapiirkonna ja Raplamaa vahel on stabiliseerunud, väljaränne keskustest ja hõredalt asustatud piirkondadest on vähenenud ning vastupidise suunaga (tagasi)ränne on seda enam tasakaalustamas.
Maakonna edukas areng põhineb kohalike eelduste – mitmekesised oskused, hea teedevõrk, mitmekesine majandus, tugevad keskused ja kultuurilised traditsioonid – oskuslikul ja uuenduslikul kasutamisel.

Maakonnas on töökohad, teenused ja rahvastik tänasest enam koondunud maakonna-keskusesse ja teistesse maakonna suurematesse asulatesse. Arenevad Rapla-Kohila arenguvööndi ja Märjamaa arengusõlme ettevõtted ja taristu.
Kõigil maakonna elanikel on sõltumata elukohast elamisväärne elukeskkond, ligipääs teenustele *(ka tervishoiuteenustele*) ja sobivatele töökohtadele ning meelepärasele tegevusele Elanike kasvav mobiilsus seob pealinnapiirkonna, maakonna ja maa-asustuse. Pendelränne ja kaugtöö võimaldavad osa inimeste jaoks ühitada maaelu töökohaga pealinnaregioonis. Maakonna põhja- ja keskosa on teadvustatud Tallinna tagamaana – väärtusliku elukohana.
Keskustest kaugemal asuvad maapiirkonnad on hea elukeskkonnaga paigad. Maaelu koos hea e-ligipääsetavuse ja paindlike ühendusvõimalustega pakub turvalist, puhast ja avatud elukeskkonda, hariduse ja tervislike eluviiside väärtustamist.
Maakonna majandustegevus on rahvusvahelisem, teadusmahukam ja säästlikkusele ning innovatsioonile orienteeritud ning keskkond atraktiivne nii kodanikele, külastajatele, investoritele kui oskustööjõule.
Raplamaad saab iseloomustada eelkõige kui maamajanduse, rohelise puhkuse ja klaasitööstuse piirkonda, kuid tulenevalt asendilistest eeldustest ja oskustööjõust on võimalik siin arendada väga mitmekesist tootmist.
Maakonna arengu kõige üldisem eesmärk on haritud, õppimisvõimekas, tegus ja jõukas elanikkond kvaliteetses elukeskkonnas.“

Õppimisvõimekuse ja tegususe aga kindlustavad hea tervis ning vajadusel kiiresti kättesaadav ja kvaliteetne arstiabi.

SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla kodulehel on toodud haigla põhiväärtustena **patsiendikesksus, professionaalsus, uuendusmeelsus, meeskonnatöö.** Need põhiväärtused on ka suurepärane alus võrgustumise käigus loodud SA Raplamaa Haigla ja SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla koostööle.

Loodame, et **aastaks 2030** on koostöös Põhja-Eesti Regionaalhaigla ja kohalike omavalitsustega praeguse SA Raplamaa Haigla hoonetekompleksi renoveerimise ja kaasajastamise (uus erakorralise meditsiini osakond koos diagnostikabaasiga) tulemusena loodud **multifunktsionaalne maakondlik tervisekeskus**, kus on **ühine taristu esmatasandi tervishoiupõhiteenuste** (perearstiabiteenus 6 perearsti nimistuga Raplas ning 2 nimistuga Kehtnas, koduõendusteenus, iseseisev ämmaemandusabi teenus, füsioteraapiateenus), **esmatasandi tervishoiuteenuseid toetavate teenuste** (psühholoogilise nõustamise ja vaimse tervise õe teenus, sotsiaalnõustamise teenus ja eraldi jaeapteegi teenus) ning **ambulatoorse (sh päevaravi- ja päevakirurgia teenuse) ja statsionaarse eriarstiabiteenuse** osutamiseks ning ühiskasutuses perearstidega teostatakse kvaliteetsel tasemel **diagnostikauuringuid** (endoskoopilisi, funktsionaaldiagnostilisi, labori- ja radioloogilisi uuringuid). Tervisekeskuse teeninduspiirkonna moodustavad praegune Rapla vald, Raikküla vald ning Kehtna vald**.**Rapla Esmatasandi Tervisekeskuse ja Raplamaa Haiglaga samal kinnistul paiknevad ka **eakate hooldekodu** ja **sotsiaalse rehabilitatsiooni keskus**.

Nende plaanide realiseerimine loob kaasaegse regionaalselt kättesaadava ja optimaalse tervishoiu esmatasandi- ja aktiivravivõrgu, mis võimaldab kvaliteetsete ja jätkusuutlike tervishoiuteenuste parema kättesaadavuse elanikkonnale, koordineeritud ravi, tiheda koostöö erinevate arstiabitasandite vahel ja ratsionaalse ressursikasutuse; vähendab tervisealast ebavõrdsust ning edendab sotsiaalset kaasatust.

SA Raplamaa Haigla arengukava elluviimise üldeesmärgiks on Raplamaa elanike tervena elatud eluea pikenemine enneaegse suremuse ja haigestumise vähendamise kaudu, mis omakorda toetab meie riigi rahvastiku tervise arengukava eesmärkide saavutamist.

6. Kirjandus

1. Nõuded haigla funktsionaalsele arengukavale ja ehitusprojekti meditsiinitehnoloogia osale ning haigla funktsionaalse arengukava kinnitamise kord. Sotsiaalministri 31.12.2001 määrus nr 166
   (RTL 2002, 8, 86), (RTL 2003, 48, 708), (RTL 2004, 54, 922)

2. Haigla liikide nõuded. Sotsiaalministri 19.08.2004 määrus nr 103
   (RTL 2004, 116, 1816)

3. Eesti tervishoiu arengusuundadest aastani 2020. Heaks kiidetud Vabariigi Valitsuse 21.08.2014 istungil
   https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/eesmargid _ja_tegevused/Tervis/tervishoiu_arengusuunad_2020.pdf

4. Haiglavõrgu arengukava. Sotsiaalministri 02.04.2003 määrus nr 105
   (RT I 2003, 35, 223)

5. Haiglavõrgu arengusuunad 2020, Sotsiaalministeerium 2013
   https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/eesmargid _ja_tegevused/Tervis/tervishoiu_arengusuunad_2020.pdf

6. Rahvastiku tervise arengukava 2009−2020
   http://www.sm.ee/et/tervis

7. SA Põhja- Eesti Regionaalhaigla koduleht
   http://www.regionaalhaigla.ee/

8. SA Raplamaa Haigla koduleht
   http://www.raplahaigla.ee

9. Statistikaameti Statistika andmebaas
   http://www.stat.ee/statistika

10. Tervise Arengu Instituudi Tervisestatistiks ja terviseuuringute andmebaas (2009−2016)
    http://pxweb.tai.ee/esf/pxweb2008/dialog/statfile2.asp

11. Maakonna tervise ja heaolu näit ajate ülevaade, Raplamaa
    http://www.terviseinfo.ee/maakonnatervis

12. AS Rapla Maakonnahaigla tervisestatistika aastaaruanded 2009−2015, ravitöö aruanne 2015, patsientide rahulolu-uuringud 2013−2016

13. Rapla Esmatasandi Tervisekeskuse Arengukava, Civitta Eesti AS, 2016

14. Ahas,R., Silm S., Leetmaa, K., Tammaru, T., Saluveer, E., Järv, O., Aasa, A., Tiru, M. Regionaalne pendelrändeuuring - Lõpparuanne. Tartu Ülikooli inimgeograafia ja regionaalplaneerimise õppetool, Tartu 2010
http://mobilitylab.ut.ee/wp-content/uploads/2013/04/Regionaalne-pendelr%C3%A4ndeuuring_TU_2010.pdf

15. Arengustrateegia „Raplamaa aastani 2027“, Rapla 2013
http://rol.raplamaa.ee/attachments/118_Raplamaa%20arengustrateegia.pdf

16. Eesti Haigekassa 2015. a eelarve planeerimise põhimõtted ja hetkeseis. Üldhaiglatega kohtumise materjalid, 2014

17. Eesti Haigekassa juhatuse 08.01.2014 otsuse nr 24 lisa 1

18. Eesti piirkondlik areng 2014, Eesti statistika, Tallinn 2014
http://www.stat.ee/72580

19. Eesti regionaalarengu strateegia 2014-2020, Siseministeerium, Tallinn 2014
https://www.osale.ee/konsultatsioonid/files/consult/242_Regionaalarengu%20strateegia%202020%20terviktekst.pdf

20. Eesti statistika aastaraamat 2014, Eesti statistika, Tallinn 2015

21. Elanike hinnangud tervisele ja arstiabile 2013, Haigekassa, Sotsiaalministeerium, Saar Poll OÜ, Tallinn 2013
http://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/Ministeerium_kontaktid/Uuringu_ja_analuusid/Tervisevaldkond/elanike_hinnangud_tervisele_ja_arstiabile_2013_aruanne.pdf0

22. Maamägi, A. Eesti võimalik rahvaarv ja vanuskoosseis aastani 2050, Rahvastik. 2005−2006 Population, Statistikaamet, Tallinn 2012
http://docs12.chomikuj.pl/4047272214,PL,0,0,Rahvastik-Population-2005-2006.pdf

23. MED24 Uudised, Asutati sihtasutus Raplamaa Haigla. MED24 Uudised 27.02.2015
http://www.med24.ee/uudised/aid-34859/asutati-sihtasutus-raplamaa-haigla

24. MED24 Uudised, Mis seis on haiglate võrgustumisega? MED24 Uudised 08.02.2017
madis@celsius.ee

25. MTÜ Rapla Omavalitsuste Liit, SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla, SA Rapla Maakonnahaigla Kavatsuste protokoll, 28.05.2014

26. Oopkaup, A., Servinski, M. Rahvastikust positiivselt**.** Eesti Statistika Kvartalikiri 3/2013, Eesti statistika, Tallinn 2013
http://www.slideshare.net/Statistikaamet/eesti-statistika-kvartalikiri-313-quarterly-bulletin-of-statistics-estonia

27. Tammur, A., Rahvastikuprognoos aastani 2040. Eesti statistika, Tallinn 2014
http://www.slideshare.net/Statistikaamet/alis-tammur-rahvastikuprognoos-aastani- 2040

28. Tiit, E.-M., Eesti rahvastik. Hinnatud ja loetud. Eesti statistika, Tallinn 2014

29. Tõnurist, A., Toimepiirkonnad Eestis. Eesti Statistika Kvartalikiri 3/2014, Eesti statistika, Tallinn 2014

30. Valgma, Ü., Tõnurist, A., Ülevaade Eesti omavalitsusüksuste töörändest, rahva ja eluruumide loendus 2011. Eesti Statistika, Tallinn 2014
http://www.stat.ee/rel2011